

V elja po pošti:

Za cel. leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za cel. leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno „ 1-70

Isobotna izdaja:

za cel. leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enosolpna petitvrsta po 2 v.

Poslano:

enosolpna petitvrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izveniški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nehrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Dr. Ivan Šusteršič o notranjem in zunanjem političnem položaju ter o politiki S. L. S.

Na občnem zboru »Kmečke Zveze« za ljubljansko okolico, ki se je vršil včeraj v »Ljudskem Domu« (glej poročilo!), je deželni glavar dr. Ivan Šusteršič govoril sledeče:

Odkar smo zadnjič tu zborovali, je minulo leto dni, polno važnih dogodkov na polju notranje in zunanje avstrijske politike. Imeli smo ta čas tudi volitve v deželni zbor, in kakor vselej, tako se je tudi to pot ljubljanska okolica izkazala kot nepremagljiva trdnjava S. L. S. in Kmečke Zveze. Uverjen sem, da bo tudi v bodoče taka ostala. (Živahno pritrdjevanje.)

§ 14. in hišnorazredni — ter najemniški davek.

Dunajski parlament je odgoden. Da je do tega prišlo, to je posledica češke obstrukcije, ki je stala pod vodstvom češke agrarne stranke. Kar je posebno obžalovati, je to, da je prišla ta obstrukcija ravno v tistem trenutku, ko je bila na dnevnem redu preosnova hišnorazrednega in hišnajemniškega davka, po kateri bi se bila odpravila oba najnižja razreda hišnorazrednega davka, kar bi bilo v veliko korist malemu posestniku, kajžarju in delavcu na deželi. Vlada se na podlagi § 14. Po tem paragrafu je vlada uveljavljala že nekaj važnih zakonov, zlasti novi vojni zakon, ki pomenja novo obremenjenje ljudstva. Obžalovati je, da se vlada § 14. ni poslužila v drugi smeri: da razbremeni ljudstvo. (Pritrdjevanje.) Jaz nisem prijatelj § 14., jaz sem prijatelj ustavnega življenja; toda če ga vlada uporablja, naj ga tudi tam, kjer je v korist ljudstvu. Jaz sem bil pretekli teden pri ministrskem predsedniku in finančnem ministru in nujno zahteval, da se § 14. uporabi, da se uzakoni preosnova hišnorazrednega in najemniškega davka. (Odobranje.) Ministrski predsednik je izjavil, da stvar proučuje in dal vedeti, da ni izključeno, da bi se to ne izvedlo. To bi pomenilo davčno razbremenitev velikega dela prebivalstva na deželi.

Kaj bo s parlamentom?

Kaj bo s parlamentom, se ne more vedeti. Nehvaležno je v politiki igrati pre-roka. Skušnja uči, da se navadno zgodi ravno narobe. Tudi pri nas je veliko pre-rokov, verjeti pa ni nobenemu. So ljudje, ki silijo na to, da bi se državni zbor sklical meseca maja, ker preteče dne 15. maja

rok, do katerega je veljaven provizorični popravljenik, ki kolikortoliko otežuje obstrukcijo. Kušnja pa je pokazala, da tudi ta provizorični poslovnik ni zadostno sredstvo, da se prepreči obstrukcija. Kljub temu poslovniku je moral parlament iti narazen. Če bi bila zbornica leta 1909. poslušala Slovenski klub, ki je v zvezi s Čehi predlagal tak poslovnik, da bi bil predsednik državnega zbora imel tako oblast, da bi bila vsaka obstrukcija enkrat za vselej za vsako stranko onemogočena, bi se parlament ne nahajal danes v takem položaju. Takrat pa se je pokazala cela hinavščina tistih strank, ki kličejo danes po poslovniku! Takrat niso hoteli reda v državnem zboru. Radi bi bili onemogočili obstrukcijo Slovanom, Slovencem in Čehom, Nemcem in socialistnim demokratom pa ne. Zato so naš predlog tako pokvarili in mu toliko vode prilili, da je iz pametne akcije, ki jo je začel Slovenski klub, postala neka zmes, boleštna reforma poslovnika. Zdaj se pa to maščuje in velike stranke trpijo vsled napake, ki so jo same leta 1909. napravile.

Če bo prizadevanje, da se državni zbor skliče maja ali pa junija, imelo kaj uspeha, ne vem. Meni je prav, če se skliče, da bi pa parlament uspešno delal, se mi pa zdi popolnoma izključeno. Čehi že glasno naznanjajo, da bodo zopet zastavili z obstrukcijo, ker stoje na stališču, da brez češkega deželnega zbora ne sme biti državnega. Ne bom preiskoval, ali je to stališče opravičeno ali ne, o tem nam ne gre sodba, ali dejstvo je to, tako da se niti zmerni in vladi naklonjeni Mladočehi ne upajo drugačnega stališča zavzeti. Pač pa se lahko smatra za gotovo, da se bo državni zbor sešel jeseni, morda v pozni jeseni. Večina jih pa prerokuje, da tudi jeseni ne, ampak da se državni zbor sploh razpusti in se spomladi razpišejo nove volitve. Če bo to res tako prišlo, ne vem, preroki tudi ne. Jaz odkrito dvomim nad tem. Nihče ne more uvideti, kaj naj bi nove volitve prinesle. Čehov bi prišlo v zbornico še več radikalnih. Pri nas bi se gotovo nič ne izpremenilo. S stališča naše stranke je sicer vseeno, če se nove volitve vrše ali ne; mi se volitev nimamo nič bati. Eno pa je treba poštevat, da sme ljudstvo zahtevati, da se ne žene vedno v volitve brez resnične potrebe (Veliko pritrdjevanje), ako ni uvideti, da bi nove volitve prinesle resničnega uspeha za delavnost državnega zbora. Zoper volitve brez pametnega smotra ljudstvo po pravici protestuje.

Položaj slovenskega naroda. — Moč slovenstva na Kranjskem.

Oglejmo si zdaj nekoliko položaj celokupnega slovenskega naroda. Usoda slo-

venskega naroda je, da je najzadnejša veja vsega slovanstva sploh. Mi smo kakor klin med Nemce in Italijane potisnjeni. Posledica tega je, da nas Nemci in Italijani neprijetno občutijo, da jim ni prav, da sploh živimo. Iz te situacije se rode nepravilne za naš narod, vsled tega se mu otežuje obstoj in napredek. Majhen narod, ki šteje dober milijon, se mora braniti na severu in jugu pred dvema narodoma -velikanoma. Naravnost čudež je, da je slovenski narod kljub dvema tako močnim sovražnikom obstal, da živimo in celo napredujemo.

Napredujemo pred vsem na Kranjskem. Odkar smo strli liberalno stranko in je kmetska, ljudska stranka zavzela vladu, napredujemo narodno korak za korakom. Mi ne vpijemo in razgrajamo, vpili so zadosti liberalci. Naša stranka dela tako kakor kmet: mirno, trezno, neumorno, neprestano. Tako smo mi ustvarili v naši deželi ljudsko, kmetsko vladu (Veliko pritrdjevanje); mesto puhlega liberalizma, ki ni imel smisla za resnično narodno delo, je stopila resnična, sveža ljudska moč. (Ponovno pritrdjevanje.) Kakšen je bil položaj slovenskega kmetskega naroda, preden je S. L. S. zmagala na celi črti? Nahajal se je v naravnost zaničevalnem položaju. (Pritrdjevanje.) Od narodnih nasprotnikov je bila odvisna usoda kranjske dežele. (Tako je!) Liberalna stranka je bila udinjana in prodana narodnim nasprotnikom. Povejte, ali je bilo takrat opaziti kaj ljudskega dela v deželi? (Nič!) Vse je zamorila ta zveza, podpisana od starost Sokola. Temu je napravilo konec ljudstvo, začela se je ljudska vlada, resnično narodno delo, ki ima trajno vrednost za dolgo, dolgo dobo. Danes ve ljudstvo, kaj pomenja njegova samovlada, koliko pomenja njegove postavbe, ustvarjene od S. L. S. V samovladi ljudstva leži največja narodna moč! (Veliko pritrdjevanje.) Po naših postavah je danes vsaka občina trdnjava narodne moči. Prej ni imela občina skoraj nobenega pomena. V 1. razredu ni bil skoraj noben kmet volilec, v 2. je bil kmet tudi slabo zastopan, le v 3. je imel besedo. Tovarne in taki, ki še davka v občini niso plačevali, so imeli več govoriti kot on. Danes so vsi trije razredi trdnjave narodne moči in mišljenja v občini. In tako so vse postavbe, ki jih je S. L. S. izdelala, okrepile moč našega naroda. Lahko rečem s ponosom: Odkar S. L. S. gospodari na Kranjskem, to je v petih letih, smo napredovali za najmanj 20 do 30 let.

Napredek na štajerskem.

Na Kranjskem, kjer ima naš narod ogromno večino, gre seveda lažje. Veliko težavnejše so razmere v obmejnih deželah, kjer je slovenstvo v manjšini in javnih zastopih ali manjšina prebivalstva.

Vendar vidimo tudi tu vesele pojave napredka. Štajerska je bila v zelo slabem narodnem položaju, dokler je bilo vodstvo slovenske politike v liberalnih rokah. V tistem hipu, ko so se štajerski kmetje otresli gospodstva celjske klike, stopili na lastne noge in začeli delati v tistem duhu in smislu kakor S. L. S. na Kranjskem, so se narodne razmere nerazmerno zboljšale. Danes vidimo, kako štajerski Slovenci napredujejo dan za dnem. Prej je imela celo narodno politiko v zakupu liberalna gospoda v Celju. Cela njena politika je bila obrnjena na tiste stvari, ki so bile njej najbližje. O ljudski politiki ni ta gospoda niti pojma imela. Zato je narodna politika kmetu bila nekaj tujeja. Vsled tega je bilo mogoče, da se je narodni nasprotnik, ki je delal, vrnil med naše ljudstvo in zanesel medenj tujeja duha, in sicer v imenu kmetske in gospodarske politike. »Neodvisni kmetje« so pod parolo gospodarske politike širili nemškutarijo. Ves narod je bil v nevarnosti. Pa prišel je veliki, srečni dan, ko se je pod vodstvom dr. Korošca (Živio!) osnovala »Kmečka Zveza«, narod se je dvignil, pomedel celjsko kliko in začel zmagoviti boj proti nemškutariji. Na Štajerskem zdaj napredujemo, tam je veselo življenje, ljudstvo navdaja samozavest; ve, da ima prav in da zmaguje.

Koroška stvar je tudi naša!

Najžalostnejše je na Koroškem. Položaj slovenskega naroda je tam žalibog zelo slab. Težave so na Koroškem večje nego v vsaki drugi deželi, ker Slovenci žal nimajo tam toliko moči, da bi imeli v deželnem zboru toliko svojih zastopnikov, da bi se mogli parlamentarno udeleževati. Niti te moči nimajo, da bi mogli samostojne predloge staviti ali interpelacije vlagati. Morejo kvečjemu govoriti, to je vse; za pravo parlamentarno delovanje pa nimajo zadostnega temelja. Nasproti jim stoji enotna, velika nemškonacionalna večina, ki svoje večinske pravice brezobzirno zlorablja zoper naš narod. Toda tudi na Koroškem se je v zadnjem času razvilo zelo živahno narodno življenje. Koroški Slovenci so se začeli tako odločno gibanja, da je v skrbh celo močna nemško - nacionalna stranka. Prišlo je v zadnjem času med koroške Slovence novo življenje; tega se tudi mi, tega se tudi Kmečka Zveza za ljubljansko okolico veseli in mi naše koroške brate zagotavljamo, da ne spremljamo samo njihovih bojov z odkritimi bratskimi čustvi, ampak da smo pripravljeni jim tudi vsikdar pomagati z dejanjem! (Veliko pritrdjevanje.) Koroški Nemci se silno hudujejo, kaj se mi Kranjci vtikamo v koroške zadeve. Mi imamo ravno toliko pravice zanimati se za koroške Slovence ka-

LISTEK.

J. V. Slavin:

Razor.

Slika iz davnih dni.

(Dalje.)

Radegost je začutil zdaj mir v svojem srcu. Ni pogledal več na meglo tam doli nad gorotansko ravnino. Da, sel bo na novi dom. Vse so mu vzeli — domačijo in čast, in so ga zapustili. Najboljši tovariši in prijatelji so mu postali nezvesti. — Vse so mu vzeli — samo najdražjega mu niso mogli vzeti: žene in sinove ljubezni. In ta ljubezni ga bo tolažila in bodrila k veselumu delu v žalostnem prognanstvu. Kaj bi povešal zdaj glavo in mislil mračne misli! Naprej v novo življenje! Morda ga čaka tam sreča, še krasnejša, kot v zelenem Gorotanu, morda ga kličejo bogovi v novo življenje?

Tako je mislil Radegost, in lice se mu je jasnilo vedno bolj. Tedaj pa je zagledal Borut oblček, ki je plaval pod belim snežnikom. Rdel je v solčnih žarkih, in zdelo se je, da je ves posut z zlatom. Borut je pokazal s prstom nanj in je zavriskal na glas. In čudno — od vseh strani je odmeval vrisk, kakor dabi pozdravljala

skrita gorska bitja pregnance in se veselila, da se hočejo naseliti kraj njih.

Vsem trem je bilo radostno v srcu, ko so gledali doli na novo svojo domačijo. Čutili so, da jim ne manjka ničesar. Saj so vsi skupaj v zvesti ljubezni, in kaj naj zahtevajo še več? — Veselo so se napotili z vrha. Pot je bila na tej strani bolj skalnata. Previdno so se plazili navzdol. Kajti pod stopinjami se jim je trgalo kamenje in se je kotalilo z glasnim ropotom po bregu navzdol. Tu je bilo treba preplezati orjaško in strmo skalo, tam preskočiti globok prepad. Solnce se je uprlo v goro, in njegovi žarki so pričeli močnejše pripekati. Vsi trije so molčali. Le Borut je zavriskal tupatam in je poslušal potem, kako je odmeval njegov glas od strmih pečin.

2.

Od današnjih Jesenic pa gori do visokih Rateč se vije ozka dolina, kroginkrog obdana od strmih, razdrtih gora. Gozdovi, polni divjačine, temne vsepovsod. Tuintam se zasmje sredi goščave lepa, zelena senožet in pozdravlja visoko z gore dolino pod sabo. Na več krajih se razširi dolinica nekoliko vstran, kakor da bi padlo hipoma zagrinjalo, se svetijo izza zelenja beli snežniki s svojimi ostrimi, do neba kipečimi skalami. V raztrtih jarkih, na pustih planotah pa leži sneg, ki ne skopni nikdar. Brez življenja stoje snežniki tam,

in na prvi pogled se ti zde pusti in neveseli. Tam gori se pasejo trope divjih koz. Le tuintam zaide samotni pastir tja gori in išče izgubljeno ovco.

Pri Kranjski gori se pa raztegne dolinica še precej na široko. Polje, lepo in skrbno obdelano, se širi tik podnožja Karavank, ki so polne dolgih, krasnih senožeti. In to lepo, zeleno polje se razteza tja gori do vasi Korena, preko katerega pelje stara, znana pot preko nizkega prelaza na koroško stran. Tik ob pobočju Karavank se vije v ozki strugi Sava, ki je tam še majhna, neznačajna vodica. Na drugi strani doline pa šumi sredi širokega proda Pišence, divji, razbrzdani gorski potok, ki izvira visoko tam gori pod belimi snežniki. Tam v ozadju, nasproti Karavank, se dvigajo snežniki. S svojimi vrhovi dosega skoraj glavo Triglavu, očetu slovenskih gor. Razdrti, z večnim snegom pokriti grebeni se dotikajo oblakov in gledajo molče in resno na zeleno dolinico. Najlepši izmed vseh pa je Razor, ki se dviga tam na levi strani kot veličastna piramida, visoko, visoko v jasno nebo.

Krasen je ta košček zemlje, krasen kot svetel biser v stvarstvu Gospodovem. Glej ta biser in vedno bolj ti bo ugajal. Videl boš, kako zadovoljno žive tam ljudje, srečni, da imajo košček zemlje, kjer si lahko pridelajo svoj vsakdanji kruh. Sreča ti odseva z vsakega obraza, z obraza do-

brošrnega starčka, moža, žene in otroka. Krasen je ta biser, ki je padel iz venca Gospodovega stvarstva.

Tu se je naselil človek, ki so ga pregnali lastni rojaki iz zelenega Gorotana. Davno je bilo to. Na tistem mestu ne stoji danes nobena hiša. Onkraj Kranjske gore se širi dolg pašnik, ki prehaja v gosto ruševje. Kraj ruševja leži žalostno, samotno groblje. Na groblju pa stoji visok križ, že ves preperel vsled starosti. Tam je stala prva hiša, nedaleč od šumeče Pišence. Trdno je stala tam in je kljubovala vsem neugodam.

Solnce je prišlo že do srede neba, ko so se bližali dolini. Žuboreč so padali gorski viri z belih skal in so jih pozdravljali z radostnim glasom. Šumela je modra voda sredi belega proda in se je zaiganjala ob težko kamenje. Vse drugo je bilo tiho. Le tuintam se je oglasil nekje ob sivih pečinah jastreb s presunljivim žvižganjem.

Sli so skozi gozd in kmalu prišli do belega proda. Tam so se vsedli na zeleno mehko trato, da se odpočijejo.

Kroginkrog se je širila takrat, ko je prispel Radegost z ženo in sinom, divja goščava. Debele, visoke smreke in vitki mecesni so dvigali ponosno svoje vrhe. Široke hoje in bukve so ratezale daleč naokrog svoje veje. Grmovje in grmičevje je rastlo kroginkrog, da si je moral človek s sekuro v roki delati pot. Bujna trava je

kor imajo izvenkranjski Nemci pravico zanimati se za kranjske Nemce (Pritrjevanje). Mi tvorimo s koroškimi Slovenci en sam solidaren narod, tedaj opravičeno rečemo: Če gre za koroške Slovence, gre za našo stvar! (Tako jel) Mi se ne moremo zapreti sami zase, in ves nemški nacionalizem ne bo mogel med nami in Korošci zgraditi kitajskega zidu! Kjer gre za eksistenčne predpogoje naroda, tam so narodi solidarni, tam se ne gre več za deželne meje. To zahtevajo Nemci za se, to tudi mi za se zahtevamo! (Veliko pritrdjevanje.) Z božjo pomočjo upamo, bo tudi na Koroškem naprej šlo.

Primorsko. — Zveza s Hrvati.

Na Goriškem je zdaj prehodna doba. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah je S. L. S. izgubila mandate, razen treh, ker je bila razklana. Vendar je to po mojem trdnem prepričanju le mimoidoča epizoda. Naši ljudje so začeli pod vodstvom Fonovim (Aplavz) krepko opozicijsko politiko v istem duhu kakor smo jo mi svojčas delali. Masa goriškega kmetijskega ljudstva je po svoji vzgoji, mišljenju in čustvovanju načel S. L. S.; zato nič ne dvomim, da bodo prihodnje volitve pokazale čisto drugačnega lice kot zadnje. Na Goriškem se je izvršil le potreben proces, ker so se iz S. L. S. izločili liberalni elementi. Zdaj je S. L. S. edina in gre svojo načelno pot pogumno naprej, kakor smo šli mi, brez kompromisov, zasidraní edinole v svoja načela, edino prava!

Sicer na Primorskem narodno nismo nazadovali; ne v Trstu, ne v Istri. Pri tej priliki moram zopet izpovedati svoj narodno - politični Credo, da mi Slovenci ne eksistiramo zase, ampak kot del hrvatskega naroda. (Navdušeno pritrdjevanje.) Slovenci in Hrvati so po bistvu en sam narod. Zato smo se na Dunaju združili s katoliško mislečimi hrvatskimi poslanci v en klub in nastopamo vseskozi enotno. Malo nas je — en milijon — zato moramo gledati, da se ojačimo, s Hrvati pa že nekaj štejemo. Ta naša zveza se je jako dobro obnesla in našo veljavo in ugled zelo dvignila. Ta zveza bo obstojala še naprej (Veliko odobravanje) in hrvatsko ljudstvo se čedalje bolj zavzema za popolno narodno edinstvo s Slovenci. Drugi mesec se odpravi belokranjska železnica, ki bo vezala Ljubljano s Hrvatsko, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Po tej zvezi bodo zadobili Slovenci še večji pomen. Ni tako maloštevilnega naroda kot smo mi, ki bi v tako veliki državi kot je Avstrija zavzemal tako močno pozicijo kakor jo Slovenci.

Zunanja politika države.

S. L. S. ne more delati nikdar drugače kakor je dozdaj. Bila bi napaka, če bi ubrala drugo cesto. Pot, na katero je stopila S. L. S. pred kmalu 25 leti, ko se je ustanovilo katoliško politično društvo, je preskušena, le ona vodi do cilja, zato moramo na njej vztrajati. Mi ne bomo poslušali nobenih prerokov. Drug teden se zberejo v Budimpešti delegacije. Tam se bodo razpravljale naše zunanje zadeve. Ne pričakujemo od tega zasedanja nič veselja. Ne moremo namreč reči, da bi se bili dogodki zadnjih dveh let končali zelo srečno za naše cesarstvo. Žalibog so se razmere razvile tako, da je naša monarhija sicer pripomogla, da se je ohranil mir, za kar smo vsi hval-

poganjala okrog, da se je človek kar skril v nji. Divje zveri so imele tu svoje brezskrbno bivališče. Zasedovale so druga drugo in se skrivale med goščavo. Tu je skakal vesel pred svojim brlogom rjavi medved in se je igral s svojimi nerodnimi mladiči. Tam se je plazil med grmovjem krvoločni volk, in njegove oči so se svetile poželjivo. Prežala je na veji široke bukve divja mačka, in nedaleč od nje je kazal volkodlak-ris svoje ostre zobe. Zvito se je spehajala lisica med goščavo in se je potuhnila za vsakim grmom; nazadnje pa je skočila in zagrabila divjo kokoš, ki se je zaman skrivala med listjem. Bežali so zajci v vednem strahu, da jih zgrabijo zdajpa-zdaj ostri kremplji neštevilnih sovražnikov. Visoko v gore so se umeknile plahe srne in so se pasle med peskom, ki se je usipal dannadan s strmih snežnikov. Tam gori pa so kraljevali orli. Samo njih ni preganjal nihče. Postavili so si gnezda na nepristopnih skalah, kjer so kraljevali vsemu planinskemu svetu.

Dannadan se je trudil Radegost. Od zore do mraka je delal in se je potil. Z vsemi svojimi močmi sta mu pomagala Božena in Borut. Podirali so smreke, mecesne in bukve kraj zelene trate in so gradili svoj novi dom. A počasi je šlo delo od rok. Znoj je curljal vsem s spehanega čela; a vendar se niso utrudili. Delal je Radegost kakor za stavo. Le kadar se je domislil onega svečenika, zaradi katerega mora trpeti zdaj toliko, so se mu zasvetile oči v divjem gnjevu. Oh, da bi se sešel z njim, kako bi mu plačal stokrat vse bolešči! Da, samo on je kriv vsega. On je prinesel nesrečo, on, klevetnik sinjih bogov. Da bi se sešel z njim, kako bi mu plačal!

(Dalje.)

ležni, toda zvršili so se drugi dogodljaji, ki ostanejo ognjišče nadaljnjih nevarnosti. Prilike v Albaniji se nikakor ne umirijo in v njih tiči največja nevarnost za mir na Balkanu in v Evropi. O vsem tem bo treba razpravljati, zlasti pa bo treba postaviti vprašanje, ali sta se naša zaveznika s severa in z juga v tej težki krizi vedla tako, kakor bi se pošten in odkrit zaveznik in prijatelj moral vesti! (Klici.) Treba bo tudi vprašati, ali je prav, da stoji naše cesarstvo vedno v tako napetem razmerju s svojim sosedom na vzhodu in z bogato Francijo, ki je bankir Evrope? Denar je zato tako drag pri nas, ker nam je zaprt francoski denarni trg, vsled česar trpi celo naše narodno gospodarstvo, naše ljudstvo. Zaprt pa nam je francoski kapital, ker nas Francozi smatrajo kot privesek Nemčije. (Res!)

Doklade in hinavščina liberalne stranke.

Povrnimo se h koncu na Kranjsko in oglejmo si gospodarstvo S. L. S. Koliko vpitja je bilo pri zadnjih volitvah, da je kranjska dežela na kantul! To je bilo glavno agitacijsko sredstvo liberalcev, da smo mi deželo na kant spravili in velikanske deficite naredili. Mi smo se smejali, ljudstvo tudi, in šli smo na volišče. Kdo je pa zdaj na kantu? (Liberalci!) Mi smo deželne finance deloma s pomočjo države, deloma sami iz sebe uredili, tako da ni več nobenega deficita. Pet let smo gospodarili z deficitom, smo morali, in nismo hoteli zvišati doklad, dasi so nas liberalci in Nemci na to pozivljali. Mi tega nismo storili, ker smo morali čakati, koliko bo država deželi od svojih davkov odkazala, kajti preden tega nismo vedeli, nismo mogli napraviti računa. Drugič pa se je vlada prej branila z vsemi štirimi, da bi smeli mi doklade diferencirati. Mi smo kot ljudska stranka stali na stališču, da je med doklado od zemljiškega davka in med ono, ki jo plača industrijec, velika razlika. Razlika je tudi med doklado, ki jo plačuje mali obrtnik, in med ono, ki jo plačuje železnica, tovarnar ali pa veliki trgovec. Zato smo sklenili, ko smo vedeli za višino državnih preodkazov, zvišati doklado od zemljiškega in hišnorazrednega in najemniškega davka ter od pridobnine malih obrtnikov, ki ne plačujejo več kot 60 K, za 15 odstotkov, doklado na vse druge davke pa za 35 odstotkov. Posrečilo se nam je, da se je tudi vlada v to udala in predložila naš sklep cesarju v potrjenje.

Zdaj pa pogledajte hinavščino liberalne stranke! Pred volitvami so dejali: Mi smo »neodvisni kmetje«, mi s kmetom držimo. Obenem so pa meščana zagotavljali, da so z njim, da bodo njega varovali. Tako so igrali na dve različni viže. (Veselost.) Ko smo mi zdaj prišli v deželni zbor s predlogom diferencirati davke, bi bili vi morali videti veliko zadrego teh ljudi. Volitve so bile komaj pri kraju, vsled smrti nepozabnega dr. Ignacija Žitnika je bila nova volitev pred durmi, zato niso liberalci mogli reči, da so zoper diferenciranje, na drugi pa zopet niso mogli reči, da so za. Tako so le zabavljali, niso pa vedeli nič povedati, kako naj bi se bila stvar drugače napravila. Samo nekaj so predlagali pozitivnega. Ko je bil na vrsti šolski zakon, so predlagali, naj se za regulacijo učiteljskih plač določi 600 do 700 tisoč kron več kakor smo mi sklenili. Kaj se to pravi? Na doklade izračunano, se to pravi, da bi bili morali doklade še za 15 odstotkov zvišati! Kaj bi se bilo zgodilo, če bi bili mi na ta lim šli, tako da bi na kmetih plačevali 70 odstotkov doklad? Liberalni neodvisni kmetje bi bili zabavljali, kaj smo učiteljem toliko dali (Res!) in vpili, da smo kmeta odrli! Mi se pa ne damo premotiti in gremo mirno naprej pot, ki smo jo spoznali za pravo. (Odobravanje.)

Za moralčno moč našega ljudstva, za versko načelo gre!

V tem našem boju z liberalno stranko gre poleg gospodarskega vprašanja v prvi vrsti za tisto točko, ki je temelj našemu programu, za versko točko (Pritrdjevanje). Jaz smatram za svojo dolžnost, da ob priliki, ko podajam nekako našo letno bilanco, zopet izjavim: Temeljno načelo, glavno, važnejše kot vse drugo, jer versko načelo! Krščansko svetovno naziranje, to je pravzaprav tisto, za kar tu gre. Če se omake v ljudstvu vera, njegov moralčen temelj, potem se vse drugo držati ne more (Ponovno pritrdjevanje). Mi smo prepričani, da se naš mali narod proti tolikim mogočnim sovražom tako junaško drži in celo napreduje, ker se zvesto drži vere svojih očetov! (Zivahno pritrdjevanje.) Ta moralčna moč našega ljudstva je, kar moramo predvsem negovati. Ne ceste, ne vodovodi, ne melioracije — čeprav je tudi to važno — ne bodo odločevale o usodi našega naroda, njegovo usodo bo odločilo moralčno vprašanje, versko vprašanje. (Tako jel)

Tudi v tem oziru ostane S. L. S. na starem potu. Mi zaupamo v Božjo pomoč, zato smo pogumni in bomo tudi nadalje pogumno šli na delo!

Navzoči so govor dr. Šusteršiča, ki je pokazal, kako gre stranka nemoteno dalje staro, preskušeno pot, zvesto se držeč svo-

jega katoliškega in narodnega načela, z odobravanjem spremljali in z navdušenim pritrdjevanjem pokazali svoje neomajno zupanje do stranke in njenega načelnika.

Slovenske manifestacijsko zborovanje v Gorici.

Gorica, 26. aprila 1914.

Manifestacijsko zborovanje za slovensko univerzo, katero je sklicalo slovensko goriško akademsko dijaštvo na dan 26. t. m. v »Trgovski dom«, je sijajno uspelo.

Shod je otvoril g. jurist Vodušek in predlagal za predsednika g. jur. Vrtočca, ki je izvolitev sprejel, in obrazložil pomen zborovanja. Pozdravi gg. drž. in deželne poslanca Fona, dež. poslanca dr. Podgornika, dež. poslanca Furlanija, dež. in drž. posl. dr. Gregorina in docenta zagrebske univerze dr. Vošnjaka. Za zapisničarja se izvolita jurista Pečenko in Bitežnik.

Nato nastopi prvi referent jurist Sedelj, ki nariše poslednje dogodke, ki so izzvali Slovence, da so se zavedli krivic, ki jim jih prizadevajo Nemci in Italijani. Poudarja brutalno nasilje italijanskih dijakov napram jugoslovanskemu dijaštvu, ki so se predznili govoriti v svojem maternem jeziku na trgovski šoli v Revoltelli. Slovenci morajo najodločneje protestirati proti temu nasilju, ker slovenski dijaki niso nič drugega zagrešili, kakor da so se posluževali pravic, ki so jim zajamčene po državnih osnovnih zakonih, po naravnih in božjih postavah. Po vsem tem nasilju pa zahtevajo še, da jim da vlada italijansko vseučilišče v Trst! Treba je, da Slovenci in Jugoslovani skloho vse sile napnejo, da Italijani ne dobe vseučilišča v Trst, in je v največjem interesu Avstrije in njenega obstoja, da se ne naseli v Trstu iredentistično gnezdo! Mi Slovenci in Jugoslovani že celo vrsto let zahtevamo, da se že enkrat udeleži reciprociteta zagrebske univerze, najodločneje pa protestiramo proti temu, da skuša vlada ustvarjati umetne meje med primorskimi Slovenci, Istrani in Dalmatinci in naša pravica je, da zahtevamo, da je zagrebska univerza dostopna vsem avstrijskim Jugoslovanom, naša pravica pa ni samo reciprociteta zagrebske univerze, marveč Slovenci imajo pravico do svoje univerze! — Referat je bil z navdušenjem sprejet, med referatom je sledilo odobravanje za odobravanje!

Nastopi drugi referent, jurist Zavalal, ki stvarno razvija svoje misli o našem narodnem stanju, narodnem boju; Slovenci se nahajajo v resnem trenutku, narodna kriza je priklopila do vrhunca, da ni narodno vprašanje samo vprašanje narodne prebude, ampak tudi narodne eksistence. Vprašati se moramo, kako je mogoče, da se v 20. stoletju, v državi, kjer nam je po zakonu pripoznana enaka pravica kot drugim narodom, kako je mogoče, da se v tej državi vrši nad Slovani čisto navadno proračunano ubijanje? To je mogoče radi tega, ker vlada ni s paragrafom izpremenila tudi svojega zistema. Poudarja pomen zemlje in industrije za narodni razvoj, za bodočnost posameznega naroda. Zemlja je moč! Narod, ki jo izgubi, postane najemnik te zemlje. Industrija je še večje važnosti. Naši narodni nasprotniki, posebno Nemci, so spoznali odločujočo moč teh dveh faktorjev. Rane, ki so nam jih zadali Nemci v tem oziru, so zelo nevarne, posebno radi tega, ker se jih ne zavedamo. »Bogati nemški milijonski narod bo pač spravil še tiste milijone skupaj, da si očisti pot do Adrije. Nemška industrija in organizirano naseljevanje nemškega elementa ob progah železnic najlažje k temu pripomore.« Temu odgovarja tudi dejanska slika našega narodnega stanja, posebno na Koroškem, kjer je ravno razvita nemška industrija najtehtnejši vzrok nazadovanja koroških Slovencev. Navaja kot tipičen kraj Borovlje. Tudi na Kranjskem in Primorskem nemštvo v tej smeri stremi, samo da je tu več odporne sile, kot na Koroškem in Štajerskem. Tu se napolnjuje uradi z nemškimi uradniki. Če pa na Primorskem Nemci še nimajo toliko moči, nas pa tlači italijanska sila in premoč. Manjka ji sicer gospodarske moči, ki jo imajo Nemci, in tudi način boja je manj reelen, kljub temu nam pa prizadeva škodo. Beg z dežele se pojavlja z vedno večjo vehemenco. Naravno je, da se sili tja, kjer je boljši zaslužek in lažje življenje. Ljudstvo se ne izseljuje največ v tuje kraje, marveč v industrijska torišča. Tu v teh toriščih, v postojankah ob morju, si moramo ustvariti močne pozicije. Vsakemu je jasno, kako je z nami, vprašati se pa moramo, ali hočemo se biti narod, ali se hočemo še braniti? Poudarja dva karakteristična pojavi, zvezo med Nemci in Italijani in perfidno obrekovanje našega narodnega pokreta kot nekaj protidinastičnega. Ne pomaga ne enemu ne drugemu tisočletna kultura, ne privilegiji, ne ogromen kapital. Če le nekoliko dvignemo mi glavo, jih je strah. Oni so imeli svoje pravice in jih imajo, Slovenec pa je bil trpin v celi zgodovini. Avstrija mora priti

do prepričanja, da če hoče eksistirati, more le kot država, pravična tudi slovanskim narodom. Boj, ki ga bijemo, je boj za našo eksistenco in za njeno. Zato apeliramo v interesu Avstrije na vlado, da nam da naše pravice v šoli, v uradu, v javnosti; dajte našim ljudem kruha na domači zemlji, ne vsiljujte nam tujcev! Če pa hočemo zboljšati naše razmere, je nujen predpogoj, da pričnemo s samopomočjo. Če danes manifestiramo, manifestiramo za pravice, ki nam gredo, ki nam jih je vlada dolžna dati, a manifestiramo tudi v zmislu smotrenega, koncentriranega skupnega narodnoobrambenega dela! (Veliko odobravanje.)

G. državni in deželni poslanec Fon je bil primoran še pred zaključkom zborovanja oditi, zato je sporočil po predsedniku zborovanja pozdrave v imenu S. L. S. in zagotovil, da bo ta stranka delala vedno v zmislu sprejetih resolucij.

Besedo dobi g. dr. Podgornik, dež. poslanec, ki poda slično izjavo v imenu narodne samostojne stranke in pozdravlja zborovanje zlasti raditega, ker ga veseli solidarnost akademične mladine.

Nato se priglasijo besedi g. dr. Gregorin, državni in deželni poslanec, in izjavja: Enako ga veseli skupen nastop akademične mladine in obljublja svojo pomoč. Sedanji moment je velike važnosti, ker s tem, da se Slovenci in Jugoslovani borimo proti prodirajoči germanizaciji, ne branimo samo svoje eksistence, ampak tudi eksistenco Avstrije. Navaja kot dokaz citat iz nekega nemškega dela, ki razpravlja o porazdelitvi Avstrije. Poudarja patriotizem Nemcev do Avstrije, ki obstoji le v praznih frazah, da odvrnejo sumnjo, da se jim ne gre za bodočnost Avstrije, marveč za bodočnost vsenemške moči. Obenem poudarja tudi nujno potrebo skupnega nastopa vseh Jugoslovancev.

Nato govori dr. Vošnjak: Vseučiliška zahteva mora postati skupna narodna zahteva, in ne sme se skupnost razbiti radi takih malenkosti, kot se je zgodilo od strani liberalnega dijaštva, da niso hoteli priznati pravice do teološke fakultete. Tudi oficialna slovenska politika se mora odzvati klicu akademične mladine in ljudstva po solidarnosti v narodnih rečeh.

K besedi se oglasi tudi gosp. urednik Kremžar: Vlada je prepovedala današnji laški obhod. Na plakatih se pritožujejo, da se jim godi krivica. V resnici pa so s svojim nastopom hoteli povzročiti pretep in Slovence pretepati. Toda vprašanje je, kdo bi bil tepen. Lahko so vladi lahko zelo hvaležni, da jim je prepovedala pretep. — Enako tudi na Koroškem nemškutari s surovo silo napadajo slovenske kmete. Mi pa smo vladi tudi hvaležni, da je prepovedala laški shod, ker se mi za svoje pravice nečemo boriti s surovo silo, s pestmi in palicami, ampak z gospodarskim delom in kulturo. Nato navaja važnost realne gimnazije, slovenske realke, trgovske in obrtne šole itd. Navaja zgodovinsko dejstvo, da so Slovenci že leta 1452 v Vidnu imeli svojo trgovsko organizacijo (bratovščino). Slovenski trgovci so imeli privilegije v Italiji. Italijani in Nemci so nas pa pozneje izpodrinili. Trgovsko polje si moramo osvoboditi nazaj! — Nemcem in Lahom ni za Avstrijo. Navaja vzgleda, da Lah in Nemci podpirajo veleizdajalska stremjenja. Nas pa, ki hočemo obstoj močne in pravične avstrije, sumničijo veleizdajalstva. Ob 200letnici kmečkega punta, ki je poleg gospodarske osamosvojitve zasledoval tudi osamosvojitve našega slovenskega kmeta izpod nemškega in laškega jarma, ob tej 200letnici pojdemo z novo silo v boj za vsestransko osamosvojitve izpod nemškega in laškega jarma.

Jurist g. Pečenko prečita resolucije, ki so bile soglasno sprejete v zmislu vseh govornikov.

Nato zaključijo predsednik jurist Vrtočec krasno uspelo zborovanje z navdušenimi besedami, da se borimo za to, kar imamo pravico ne samo prositi, marveč zahtevati.

Napovedano laško zborovanje z istim programom je vlada prepovedala, kar je bilo edino prav, ker ni imelo drugega namena, kot izzivati Slovence.

Slovenski zborovalci so se mirno razšli. Policija, pomnožena s 30 možmi iz Trsta, ni imela dela.

Liberalen shod.

Maribor, dne 26. aprila 1914.

V mariborskem »Narodnem domu« se je danes vršil javen shod liberalnega političnega društva »Maribor«. Veliki rdeči plakati so že cel teden pred zborovanjem naznanjali radovednejšem, da bodo dne 26. aprila 1914 prišli na ta shod govoriti trije liberalni velmože: ljubljanski dr. Ravnihiar, celjski dr. Kukovec in mariborski dr. Serbec. Agitacija za udeležbo potem shodov, »nepristanske« Posojilnice in listov je bila izredna. Zato smo bili radovedni, koliko stotin »naprednjakov« se bo zbralo. Šli smo tudi pristaši »Kmečke Zveze« iz radovednosti g'edat liberalno manifestacijo. Najbolj smo se zanimali za šte-

vilo udeležencev. Videli smo sledeče mariborske liberalne korifeje: dr. Rosina, dr. Pipuš, dr. Poljanec, dr. Pivko, Voglar, agent Veras, dr. Turner, nekaj sodnijskih in davčnih uradnikov, 3 trgovce, 10 advokatov in koncipientov, 3 posojilniške uradnike, 9 odvetniških uradnikov, 5 dijakov, nekaj profesorjev, 11 penzionistov, 23 železničarjev, 7 delavcev, 1 »kmeta« (švigelj iz Ruš) ter ptujski dr. Gosak in 15 naših pristašev, torej skupno dobro šteto 114 oseb.

Dr. Koderman je kot predsednik društva »Maribor« otvoril shod s pozdravom. Prvi je dobil besedo dr. Vladimir Srnc, ki je govoril o 500letni zgodovini slovenskega naroda. Obžalujemo, da je dr. Vladimir Srnc zašel v družbo, ki se je nahajala krog njega. Njegov govor je imel vsaj zdravo jedro ter se je prijetno razločeval od obrabljenih fraz Ravniharjevih in Kukovčevih. Značilno pa je bilo, da so liberalci ob tem govoru ostali mrzli.

Nastop dr. Ravniharja, svetle ljubljanske napredne zvezde, pa nas je presenetil. Nobenega jedra in nobene nove misli! Glavno, kar je hotel povedati, je bilo zabavljanje čez S. L. S. Udrihal je po njeni »dunajski« politiki in po »izdajalstvu«, katero so »klerikalci« povzročili nad koroškimi in štajerskimi Slovenci. Seveda je Ravnihar razvijal tudi svoje misli, kako bi se morala vladati Avstrija. Naši udeleženci so se pomilovalno nasmihali Ravniharjevemu izvajanjem. Mi dobro vemo, da celo njegovo delovanje obstoji v molčanju, v vlaganju interpelacij, ki mu jih naredi narodno-napredna pisarna v Ljubljani, in pa v tem, da krije podlosti »Slovenskega Naroda«. Dr. Ravnihar je v državnem zboru vedno glasoval za budget dr. Hochenburgerja, za uradnike ni povzel v celem njih dolgem boju niti besede. Tukaj v Mariboru se je delal velikega, a mi vemo, da je dr. Ravnihar človek, katerega v parlamentu nihče ne vpoštevata. Dr. Ravnihar je, odkar obstoji v Avstriji parlamentarizem, najbolj nepomenljiv poslanec mesta Ljubljane. V svojem govoru se je povzpelo na lažnjive trditve, da so koroški Slovenci žrtev naše »dunajske« politike. Svetujemo mu, naj rajše vzbuja narodno zavest na Koroškem, nego da hodi hujskat v Maribor. Dr. Ravnihar še sploh drugače ni bil na Koroškem, razen ko je lahko polagal ekspenzarje. Zveneeče fraze je spuščal v svet o škandaloznih razmerah pri sodnih, a zopet je pozabil povedati, da so njegovi liberalni tovariši odvetniki največ krivi, ker si ne upajo zastaviti besede v obrambo jezikovnih pravic slovenskega ljudstva, ker se bojijo, da se ne bi zamerili nemškimi in nemškutarskim sodnikom. Njegovim očitkom, da je S. L. S. zvezana z vladno in da s tem trpi slovenstvo, še menda kimajoči dr. Rosina ni verjel. Nadalje je razlagal dr. Ravnihar, kako grozno škodo trpi slovenski narod, ker so baje klerikalci zakrivali, da vlada ni potrdila izvolitve Hribarja v železniški svet. Mož, ki je to tako narodno govoril v Mariboru, pa se doma na Kranjskem veže z Nemci zoper S. L. S. Ker so torej »klerikalci« tako grdi ljudje, se jim po želji dr. Ravniharja mora pri prihodnjih državno-zborskih volitvah iztrgati vladno žezlo iz rok. Dr. Ravnihar je končno pozival strankarje, naj pomagajo za božjo voljo vendar ustanoviti Vseslovensko Napredno Stranko — in s tem je bilo Ravniharjevega praznega zabavljanja konec.

Bilo je že 12. ura proč, ko je prišel končno na vrsto dr. Kukovec. Dvorana se je vedno bolj in bolj praznila. Dr. Kukovec si po zadnjem zasiedanju deželne zbornice ni upal na svetlo. Sedaj si je zopet sestavil govor, katerega je prvič prednašal v Središču. Ker se mu je sestava posrečila, si je upal z njim tudi v Maribor. Njegova izvajanja o deželnem zboru so bila tako plitva, da se jasno vidi, da je vse faze deželno-zborske politike zaspal. Pridigoval nam je narodno osamosvojitve, doma v Celju pa pusti svojo taščo voliti z Nemci. On je proti obrtnim »fušarjem«, dočim pusti govoriti svojega podvoditelja Robleka za »fušarje«. To je smotrena politika! Vsa klerikalna deželnozborska politika ni v njegovih očeh vredna piškavega oreha, »radi tega moramo mi napeti vse sile, da dobimo v štajerski deželi moč v naše roke«. (Pokupite veleposestva deželne deske.) Nujno je bilo tudi potrebno, da je dr. Kukovec povedal strmečim liberalcem, kak grozen strah za vlada v graškem nemškem taboru, ako začne on, dr. Kukovec, v zbornici govoriti: »Nemci so cvlili od jeze. (Dr. Rosina in dr. Gosak prestrašena vzdihneta: O jo!)

Po Kukovčevem govoru se je oglasil k besedi nek železničar, a predsednik dr. Koderman je iz strahu, da bi utegnil to biti kak »klerikalec«, izjavil, da ni dopuščena nobena debata. Dr. Pipušev koncipient Weixl je nato predlagal par resolucij in bojni shod je bil pri kraju.

MAJSKO POVIŠANJE V ARMADI.

Cesar je imenoval za podmaršala generalnega majorja nadvojvodo Petra Ferdinanda, za polkovnika majorja nadvojvodo Karla Franc Jožefa. Generala kavalarije sta postala podmaršala generalni inšpek-

tor kavalarije grof Karol Huyn in inšpektor deželne brambe Karol baron Kirchbach. Generala pehote sta postala podmaršala Adolf baron Rhemen in Emil Colerus pl. Geldern. Podmaršali so postali generalni majorji Jožef grof Stürgkh, Karol Nastopil, St. Bogat pl. Kostanjevac, Emerik Hadly, Karol Gelb pl. Siegesstern, Andrej Pitlik pl. Rudan, Edvard pl. Kreisa, Franc Schreitter pl. Schwarzenfeld, Evg. Scheure, Franc Maudry, Alojzij Pokorny, Teodor Horat, Julij Kaiser, Viktor Njegovan, Anton Bellmond pl. Adlerhorst, Kazimir baron Lutgendorf, Anton Liposcak, Ferdinand pl. Marterer in Aleksander Szumay. Generalni majorji so postali polkovniki: Karol Förster, Henrik Pongracz, Aleksander Barbini, Konrad pl. Essler, Karol Lippner, Evgen Ruiz de Roxas, Henrik baron Gablenz-Eskeles, Ernest Merhal, Adolf Urbarz, Artur pl. Richard-Rostoczil, Teodor Stipek, Rudolf pl. Willerding, Edvard Tunk, Albrecht Aust, Koloman Tabajdi, Milan Grubič, Moric Jesser, Ljudevit pl. Rössler, Karol Georgi, Jožef Foglar, Ivan Jaschke, Henrik pl. Haustein, Rudolf Schamschula, Feliks Andrian, Artur Hilvety, Franc Haam, Viljem pl. Lauingen, Hugo Reymann, Oton Gössman, Ivan pl. Herold, Erwin Zeidler, Gustav Stowasser, Franc Stejnar, Karol Englert, Rudolf Seide, Fran Herbert, Wenzel Bauriedl, Emanuel Wojtechovsky, grof Herbert Herberstein (višji dvorjan nadvojvode Friderika), Ivan Fernengel, Maks baron Schnehen, Karol Stracker, Blaž Dani pl. Gyarmata, Henrik Teisinger, Teodor Bekic, princ Zdenko Lobkowitz (dvorjan nadvojvode Karla Franca Jožefa), Stanislav pl. Ursyn-Pruszyński, Ferdinand Blechinger, Viljem Elmar, Emil Verona pl. Vermonte, Alfred pl. Kochanowski in Franc vitez pl. Rziha.

V vojni mornarici je imenovan za podadmirala kontreadmiral Pavel Fiedler, za kontreadmirala linijski kapitan Aleksander Hansa.

Generalni major Scotti, poveljnik 56. pehotne brigade je imenovan za poveljnika 5. pehotne divizije. Apostolski vojni vikar Emerik Bjelik je povišan v IV. činovni razred.

V deželni brambi je imenovan generalni major pl. Kochanowski za poveljnika 91. domobranske pehotne brigade.

Dnevne novice.

— **Za častna člana »Kmetske zveze za ljubljansko okolico«** je imenovala včeraj na svojem občnem zboru »Kmetska zveza za ljubljansko okolico« deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča in komerčnega svetnika poslanca Frana Povšeta.

— **Seja pripravljalnega odbora za otvoritev belokranjske železnice** se vrši prihodnji četrtek, 30. t. m., ob 10. uri dopoldne v Črnomlju.

— **Tudi Linc zahteva univerzo.** V občinskem svetu v Lincu je bil sprejet predlog, ki zahteva od naučne uprave, da ustanovi v Lincu univerzo. Občinski svet je pooblastil župana, da to zahtevo predloži merodajnim faktorjem in jim izjavi, da mesto stavbeni prostor brezplačno. Zahtev po slovenskem vseučilišču ta sklep tem bolj podčrtava.

— **Kako umejo oderuhi izkoristiti nove deželne doklade** nam kaže slučaj, ki se je pripetil na Notranjskem. Neki mesar je kupil od posestnice koštruna. Pogodila sta se za 17 kron. Toda, ko je bilo treba plačati žival, je mesar prodajalki odtrgal za dva vkeštiri k rone. Žena je seveda razburjena potožila to zadevo, žal le, da ni hotela vložiti tožbe proti takemu nečuvnemu načinu, ker ne mara hoditi k oddaljenemu sodišču in noče imeti zaradi štirih kron sitnosti. Toda dejstvo kaže, kako brezvestni ljudje vsled liberalne agitacije izrabljajo doklade. To res ni preslab »kšeft«: Pri nakupu se zaračunaj prodajalcu od pogojene vsote morda več kot štirikratni davek, pri prodaji pa se mesu z ozirom na malenkostne doklade zahtevajo višje cene, kakor se je to že v več slučajih pripetilo. Ljudje naj bodo v tem oziru na straži in naj vsakega, ki bi na ta način kupoval klavne živali, naznanijo sodišču, oziroma poslancem dotičnega okraja, da ukrenejo, da se temu sleparjenju napravi konec.

— **Umrli** je danes v Kotljah pri Guštajnu na Koroškem č. g. župnik Jan. Kattnik. Pogreb bo v sredo ob pol 10. uri dopoldne. N. v m. p!

— **Možje pod stekleno streho.** »Dan« piše nekaj o »žurnalističnem barabstvu«, katero podtika drugim — mesto sebi. Liberalno in socialnodemokratsko časopisje je o »Danu« samo povedalo, da je žurnalistično barabstvo v zakupu ravno pri njem. »Učiteljska tiskarna« je na to spricevalo lahko ponosna, še bolj pa so pedagogi, ki jo vodijo, lahko ponosni na »Bodečo Nežo«. Vse, kar se je kdaj od naše strani vračalo nasprotnikom v njihovem brezobzirnem boju zoper nas, je bilo pravi Knigge proti izbruham, ki prihajajo sedaj iz »Učiteljske tiskarne«.

— **Ljudsko šolstvo.** Dosedanji suplent v Zagorju ob Savi Viktor Kregar je ime-

novan za prov. učitelja in voditelja enorazrednice v Zalem logu ter mu je ob enem poverjen pouk na ekskurendni šoli v Davčah. — Suplentinja Ivana Zwölf je imenovana za prov. učiteljico v Cerknici. — Na mesto obolelega učitelja Viktorja Grčarja je imenovana za suplentino na deški šoli v Ribnici Leopoldina Merala in na mesto učitelja Alfonza Završnika, ki ima dopust v svrhu študij, za suplentino na isti šoli v Ribnici Alojzija Novak. — Na mesto obolele učiteljice Leje Levec je imenovana za suplentino na nemški osemrazredni dekliški šoli v Ljubljani učiteljica Mara Vidic.

— **Umrli** je v Spodnji Šiški c. in kr. polkovnik v pokoju Adam Paič, v 86. letu starosti.

— **Brezje.** Prihodnjo nedeljo, 3. maja, bo presvetil knez in škof blagoslovil nove orglje v romarski cerkvi Marije Pomočnice na Brezjah. Ob 10. uri bo pridiga, nato blagoslov orgelj in pontifikalna maša.

— **Slovenka umrla v Jeruzalemu.** Dne 13. aprila je umrla v Jeruzalemu setra Antonija Grm v 58. letu starosti. Pokojna je bila iz Rake na Dolenjskem. Skozi 20 let je bila ud kongregacije usmiljenih sester Karla Boromeja. Bila je veliko let v Aleksandriji in nazadnje tu v Jeruzalemu, kjer so usmiljene sestre zidale novo poslopje v nemški koloniji. Načrt za zidanje je pokojna napravila sama in tudi vso zidavo in pa delavce nadzorovala. Bila je obče spoštovana in zelo požrtvovalna posebno za uboge bolnike, ki so prihajali vsak dan po zdravlila k njej. Pokojna je prva sestra te kongregacije in obenem tudi prva Slovenka, ki je umrla v Jeruzalemu. Pokopana je bila na pokopališču gore Sion. Pogreb, kateremu je sledilo okoli 200 ljudi vseh slojev, je bil veličasten. R. I. P.

— **Požar.** Dne 24. t. m. je vpepelil požar poslopje Jan. Narobe v Šmartnu hišna šte. 26. Zgorelo je vse do zidovja, ko ni bilo nobenega doma. Gospodar je celo v Ameriki. Ker je hiša osamljena, se je ogenj omejil na to edino žrtev. Požarna društva so pridno gasila pod vodstvom g. Fr. Juva. Bog plačaj!

— **Aprobirana učna knjiga.** Visoko c. kr. ministrstvo za bogočastje in pouk je podelilo z odlokom z dne 24. aprila 1914, šte. 18.405 aprobacijo novi učni knjigi Končnik-Fon, deutsches Lesebuch für slowenische und slowenisch-utraquistische Mittelschulen und verwandte Lehranstalten. II. Band. Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Nemško-slovenski slovarček k tej knjigi izide v kratkem.

— **Finžgarjev »Divji lovec«**, ki se je predstavil v Belgradu predadnjo nedeljo, je uspel popolnoma. Gledališče je bilo polno. Občinstvu so zlasti ugajale slovenske narodne pesmi. V ponedeljek se je predstava ponavljala in je bilo gledališče popolnoma razprodano. Igralci in igralki so nastopili v slovenskih narodnih nošah, ki si jih je oskrbelo belgajsko narodno gledališče s posredovanjem slovenskega rojaka dr. Nika Zupaniča.

— **Obširna Sodarjeva (Karel Floriano-va) posestva v Kranju** so se večinoma prostovoljno razprodala. Hišo na Glavnem trgu, kjer je knjižarna »Ilirija«, je kupil za 42.500 K g. Rudolf Šturm trgovski potnik trvdke Ivan Savnik v Kranju. Travnike ob pokopališki cesti so pokupili gg.: Primož Žbontar, Josip Likozar in Matija Černe. Travniki in polje ob tržiški cesti so prišli v last gg. Franca Berjaka in Franca Krennerja. Nekaj gozdov je pa prodanih kmetom.

— **Poroka.** Dne 6. majnika se bo poročil g. Joško Majdič, trgovec in posestnik v Kranju, z gospico Nuško Sajovičevno iz Kranja.

— **Velika gozdna tatvina.** Zadnji čas v mesecu aprilu je nekdo v Pavel pl. Langerjevem gozdu v Breitenau posekal in odpeljal 30 smrek v primeri 20 cm. Porezke je pokril z mahom. Kdo je tat teh dreves, ni dognano, pač se ga pa išče.

— **Na novomeškem mostu.** 25. t. m. je aretiral izven službe se nahajajoči orožnik že dolgo časa radi tatvine iskanega Matija Brajdiča iz Dol. Kamere. Brajdič, pozvan kako se zove, je dejal: Nace Hudo-rovč in začel simulirati veliko pijanost. Vse to pa mu ni nič pomagalo, moral je v luknjo. Tatvine sani in goljufije pri konjih ni priznal.

— **Premovanje goveje živine.** Deželni odbor kranjski priredi premovanje goveje živine v Vipavi dne 7. maja, v Senožečah dne 8. maja, v Grahovem pri Cerknici dne 9. maja, na Boh. Bistrici dne 11. maja, v Kranjski gori dne 12. maja, v Žireh dne 14. maja in v Trziču dne 16. maja. Premovanje se vrši vsakikrat ob 10. uri dopoldne. Premovali se bodo biki, krave s teleti in brez telet ter lepe telice. Premovanja se lahko udeleži vsak živinorejec iz občin bližnje okolice, kateri je najmanj pol leta lastnik k premovanju prignane živine. Poleg premij se bodo delile tudi diplome onim živinorejcem, ki razstavijo v posameznih vrstah po več najlepših živali.

— **Poročil** se je sin Karola kneza Auersperga, vojvode kočevskega, Adolf

princ Auersperg z grofico Gabrielo Clam Galas, hčerko grofa Clam Galasa.

— **Neumestna naredba c. kr. deželne vlade.** Piše se nam: Letos se vrši klasifikacija konj in vprege za vojaške potrebe. Medtem, ko je bila doslej navada, da je dotična komisija po raznih krajih v ljubljanski okolici pregledovala konje, je letos po ukazu c. kr. deželne vlade, tako opravičuje c. kr. okr. glavarstvo svoj razglas, za ves okoliš ljubljanskega okrajnega sodišča določen trg Tabor v Ljubljani. Ali so dotični gospodje, ki so ta modri sklep sterilni, pomislili, koliko sitnosti in nepotrebnih stroškov in zamude časa so nam posestnikom konj prizadjali? Klasifikacija se vrši, ko imamo največ dela, priti moramo v Ljubljano, plačati moramo na ljubljanskih mitnicah od konj cestnino, s konji se tudi ne moremo takoj vrniti, ker jih moramo v Ljubljani nasistiti in napojiti, moramo jih postaviti v Ljubljani po raznih gostilniških hlevih, in zopet za to nepotrebne izdatke imeti. Marsikdo ima po več konj, najeti bo moral še ljudi, ki mu bodo pomagali konje v Ljubljano voditi. Koliko je med temi plašljivih, ki se boje tramvaja, avtomobilov. Ako se vse to preudari, moramo reči, da je ta naredba, ki se je na velikonočno nedeljo po okolišu ljubljanskega okrajnega glavarstva razglasila, skrajno neumestna in z ogorčenjem ljudje protestirajo, da se od njih zahteva, da morajo letos svoje konje v Ljubljano voditi, mesto da bi se, kakor druga leta, na običajnih mestih vršili ti nabori. Kmečko zvezo za ljubljanski okraj in naša zastopnika v državnem zboru vljudno prosimo, da posredujejo na dotičnih mestih, da se ta neumestna odredba umakne.

— **Državni zavod za materinsko skrb in skrb za dojenčke**, ki ga je zgradila uprava tozadevnega fonda, ustanovljenega od vlade v spomin cesarjevega jubileja leta 1908., v 18. dunajskem okraju (Pötzleinsdorf), se v kratkem otvori. Zavod ima postati središče skrbi za dojenčke v Avstriji; zgrajen in opremljen je vzhodno ter zdaj vsem zahtevam znanosti in prakse. Za voditelja je imenovan priv. docent za otroško zdravilstvo na dunajski univerzi dr. Leopold Moll. V prvi vrsti bo zavod služil kot učni zavod za nego in vzgojo otrok. V njem se bodo izobraževale prvič otroške skrbnice; tu pridejo predvsem v poštev osebe, ki si v tem delovanju izvolijo svojo poklic in stopijo ali že stoje v službi oblasti ali društev za otroško varstvo. S tem se položi temelj novemu ženskem poklicu, ki je na Angleškem in Nemškem že zelo razširjen, pa tudi v Avstriji imamo že več občin, ki so nastavile otroške skrbnice. Drugič se bodo na zavodu izobraževale otroške oskrbnice v ožjem pomenu, ki bi si z oskrbovanjem dojenčkov ali tudi večjih otrok hotele služiti svoj kruh. Za prve in druge učenke traja tečaj po tri četrt leta ter se završi s skušnjo. Bivati morajo v zavodnem internatu, kjer dobivajo celo oskrbo. — Tretjič imajo pristop k tečaju mlada dekleta in žene (eksternistinj), ki se hočejo izobraziti v negi in vzgoji otrok za svoj lastni dom. Za praktični in teoretični pouk je v zavodu kar najbolje preskrbljeno; v glavnem traktu poslopja se nahaja oddelek za dojenčke z 80 posteljami, v vsaki sobi po štiri postelje. Stene med sobami so iz stekla, istotako vrata, tako da je nadzorovanje na vse strani lahko in mogoče. V kuhinji je urejeno tako, da se učenke navadijo pripravljati hrano za dojenčke in starejše zdrave in bolne otroke na način in s sredstvi, kakor so dana v priprostem gospodinjstvu. — Dalje se v zavodu nahaja oddelek za starejše bolne, zlasti živčno bolne otroke, pri katerih je vzgoja posebno otežkočena. Zanje je na razpolago 20 postelj. Z naučnimi svrhami bo združeval zavod obširno dobrodelno delovanje; sprejemal bo dojenčke, ki so izgubili mater, bodisi vsled smrti, umobolnosti ali druge hude bolezni, bodisi da je mati v zaporu itd. Sprejemali se bodo dojenčki brez ozira na stan staršev, in sicer vsaj začasno, dokler se ne najde primerne zasebne oskrbnice mesta, kjer potem odgojo nadzoruje zavod sam. Zavod bo sprejemal tudi bolne dojenčke (izključivši nalezljive bolezni) in kjer treba tudi njihove matere. V zavodu je tudi več posebnih sob za prezgodaj rojene otroke in operacijska soba. V posebni hišici poleg zavoda se nastani posvetovalnica za matere, kjer bodo matere dobivale nasvete in pouk za nego otrok. Protektorica zavoda je vojvodinja Sofija Hohenberg. Prvi tričetrtletni tečaj se otvori 15. septembra t. l. Za pouk, stanovanje in hrano se plača za cel tečaj 900 K. Koncem tečaja je napraviti izkušnjo. Za nadaljna pojasnila oziroma naznanila se je obrniti na: Kaiser-

Jubileumsfond für Kinderschutz- und Jugendfürsorge, Wien, I., Herren-gasse 7.

Zapuščina uslužbencem južne železnice. V Mödlingu umrla vdova stavbnega nadsvetnika juž. železnice, Hermina Prenninger, je določila v svoji oporoki, naj se iz njene zapuščine razdeli 10.000 K ubožnim, marljivim žel. čuvajem, 8000 K strojevodjem in 600 K sprevodnikom južne železnice.

Zadnje vesti.

CESARJEVA BOLEZEN.

Dunaj. O zdravstvenem stanju cesarja se danes uradno poroča, da je prestopal cesar tudi danes celo noč dobro. Suhi katar se pričinja deloma razkrajati. Izmečki so nadvse obilni, izločitev večinoma lahka. Kašelj je še vedno močan, drugače pa je zdravstveno stanje enako povoljno kot včeraj. Danes je sprejel cesar v avdienci nadvojvodo Franca Ferdinanda in grofa Berchtolda. Jutri bo nadvojvoda Franc Ferdinand kot zastopnik cesarja otvoril v Budimpešti delegacije s prestolnim nagovorom.

ZAGREBSKI NADŠKOF POSILOVIČ UMRL.

Zagreb. Nadškof Posilović je danes umrl. Star je bil 81 let. Pogreb bo v četrtek dopoldne.

BARON SCHWEGEL ODLOŽIL DELEGACIJSKI MANDAT.

Dunaj. Baron Schwegel je odložil delegacijski mandat. Namestu njega pride za delegata namestnik vitez Scholler.

STAROSTNI PREDSEDNIK DELEGACIJE.

Budimpešta. Kot starostni predsednik delegacije bo fungiral baron Fuchs.

IZ ČESKEGA TABORA.

Praga. »Venkov« poroča, da je izvršilni odbor česke agrarne stranke sklenil dr. Sylvestru naznaniti, da je stranka pripravljena udeležiti se konference načelnikov.

Brno. Permanentni narodno-politični odsek za Moravsko je sklican k seji, da se posvetuje o nekaterih predlogih za moravski deželni zbor.

Praga. »Narodni Listi« se zavzamejo proti obstrukciji v delegacijah. Ne bilo bi oportuno, če bi vsi češki delegati proti zahtevam vlade glasovali. Glasilo stranke češkega državnega prava, »Samostalnost«, pa naglašja, da morajo Čehi tudi v delegaciji svoje opozicijsko stališče pokazati.

AFERA ŠVIHA.

Praga. Deželno nad sodišče je uvedlo proti dr. Švihi disciplinarno postopanje in ga pozvalo, naj se opraviči zaradi obdolžitve časnikov »Narodni Listy« in »Pravo Lidu«, da je bil v službi politične policije. Dr. Šviha bo izročil sodišču obsežno pismo opravičilo, v katerem bo skušal dokazati, da obdolžitve »Narodnih Listov« ne odgovarjajo dejstvom. Poleg tega bo izšla v prihodnjih dneh brošura urednika Svozila, ki bo istotako skušala ovreči trditve »Narodnih Listov«.

PREDSEDNIK DRŽ. ZBORA DR. SYLVESTER O DELOMOŽNOSTI DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj. Na današnjem sestanku nemškega »Nationalverbanda« je izjavil predsednik Sylvester, da sedanjí čas ni pripraven, da bi s sestankom načelnikov strank se stvarila možnost za delovanje državnega zbora.

POGREB FEJERVARYJA.

Dunaj. Pogreb umrlega gardnega kapitana Fejervaryja bo jutri popoldne. Cesar je sorodnikom izrazil svoje sožalje.

DRŽAVNEMU POSLANCU KOZLOVSKEMU OTEMLE UM.

Dunaj. Državnemu poslancu vitez Kozlovskemu se je omračil um. Prepeljali so ga v sanatorij.

† PROFESOR SÜSS.

Dunaj. Včeraj zjutraj ob pol štirih je umrl bivši predsednik akademije znanosti profesor Süß.

DOBROTNİK INOMOSTA UMRL.

Inomost. Dobrotnik Inomosta 84 let star Anton Sieberer, ki je tekom svojega življenja daroval Inomostu okoli 6 milijonov, je umrl.

NOVI KARDINALI.

Rim. »Osservatore Romano« poroča, da bodo v prihodnjem konzistoriju imenovani za kardinale: dunajski nadškof dr. Piffl, knez primas ogrski dr. Cernich, nadškof v Quebecu Ludovik Begin, nadškof v Toledu Menendez, asessor kongregacije svetega Oficija Serafini, dalje nadškof v Bologni Jakob della Chiesa, nadškof v Lyonu Sevin, nadškof monakovski Franc Bettinger, nadškof v Kolinu Hartmann, tajnik kongregacije zakramentov Filip Giustini, dekan tribunala Sacra Romana Rota Mihael Lega, asessor konsistorialne kongregacije Scipio Tecchi, predsednik angleške benediktinske kongregacije Gasquet.

KONKORDAT SE KMALU PODPIŠE?

Belgrad. »Srbobranov« belgrajski dopisnik poroča, da so predpogajanja z rimsko stolico za konkordat s Srbijo ugodno dovršena in da se konkordat baje podpiše že te dni.

NEMČIJA SE BOJI RUSIJE.

Berolin. Berliner »Lokalanzeiger« poroča, da je nemška vlada radi nove carine na žito in moko v Finski v Peterburgu prijateljsko posredovala.

GRKI ZAPUŠČAJO SEVERNI EPIR.

Atene. General Papalos je poročal generalnemu štabu, da so Grki 25. t. m. pričeli zapuščati Severni Epir.

ZMAGA SVOBODOMISELNIH RADIKALCEV.

Pariz. Volitve v francosko zbornico so v polnem teku. Dosedanji rezultati kažejo, da se razmerje v zbornici ne bo nič izpremenilo. Izvoljen je tudi bivši finančni minister Caillaux. Volitve v Parizu so bile mirne. Izvoljeni so skoro vsi voditelji. Vseh kandidatov je bilo 2902. Med drugimi sta izvoljena bivši poslanik Delcasse in bivši minister Leygues.

VOJSKA ZDRUŽENIH DRŽAV Z MEHIKO.

London. Iz New Yorka se poroča, da so mehikanski vojaki odvedli v več mestih Mehike 125 žena in otrok s silo. Amerikanci so razburjeni in zahtevajo, naj Wilson Mehiki napove vojko. Iz Veracruz se poroča, da so Mehikanci ubili štiri Amerikance.

Berolin. Wolfov urad poroča iz Washingtona, da sta argentinski in chilenski poslanik ponudila Wilsonu svoje posredovanje, da se spor z Mehiko prijateljsko reši. V New Yorku se boje, da se radi nemirov v Mehiki podraži srebro.

Laredo. Mehikanske čete so deloma razdrle Nuevo Laredo. Z dinamitom je porušeno poslopje, kjer je bil nastanjen ameriški konzul, nadalje mestna hiša, nek mlin, pošta, gledališče in carinski urad.

Mehiko. Trgovino nekega ameriškega zlatarja je sodruga oplenila.

Veracruz. Amerikanske prednje straže prodirajo proti jugu. Amerikanci so vjeli tu 300 Mehikancev. V boju za Veracruz je bilo ubitih 17, ranjenih pa 70 Amerikancev.

New York. Admiral Mayo brzojavlja, da so mehikanski vstasi zopet napadli Tampico.

Washington. Pričakuje se kriza kabineta. Vojni tajnik zahteva, da naj se armada odpošlje proti Mehiki, državni tajnik Bryan pa nasprotuje.

Washington. Poslaniki Perua, Bolivije, Costarice, Hondurasa in Paname ter kubanski poslanik so se pridružili akciji poslancev Argentine, Brazilije in Chileja in so se skupno posvetovali, kako poravnati ameriško-mehikanski spor.

London. »Daily Mail« poroča, da bo v vojski proti Mehiki bivši predsednik Roosevelt prevzel poveljstvo nad neko kavalerijsko brigado.

Washington. Južno-ameriške države posredujejo, da bi odstopil Huerta, kar bi Združene države zadovoljilo.

Washington. Huerta in Združene države so sprejeli posredovanje južno-ameriških držav.

Washington. Nad Vera Cruz je proglašeno vojno stanje.

D'ANNUNZIO OBOLEL.

Pariz. Gabrijel d'Annunzio, ki se je tu nastanil, je nevarno obolel.

POLET ZA SCHIHTOVO NAGRADO.

Dunaj. Pri poletu aviatikov za Schichtovo nagrado je dobil prvo darilo aviatik Viktor Widmann. Aviatik Konschel se je pri Aspernu ponesrečil. Ranjen je težko. Njegov pasažir Krüger ni ranjen.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. je danes ob 8. uri zvečer.

Ij »Ojlika«. Pri včerajšnjem koncertu v »Unionu« je bila dvorana razen nekaj parketnih sedežev gosto zasedena od občinstva v parterju in na balkonih. Navdušenje je bilo še večje kot pri prvih dveh koncertih.

Ij Odbor »Prosvetnega društva za kolodvorski okraj« se je v svoji seji v soboto, dne 25. t. m. konstituiral tako-le: Predsednik dr. Vinko Šarabon, podpredsednik P. Ernst Jenko, tajnik Fran Kolenc, tajnikov namestnik Janko Ahačič, blagajnik Ivan Lazar, blagajnikov namestnik Fran Tertinek, knjižničar Fran Weiß, gospodar Jožef Vukšinič, odbornika dr. Mark Natlačen in dr. Josip Hacin, pregledovalca računov Peter Modic in Feiglel.

Ij »Prijatelji« Ljubljane. V graški »Tagespošti« nadaljuje Šuklje (podpisan je Milan) svoje dolgovazne prazne članke proti kranjskemu deželnemu odboru. Nemško-nacionalni list, ki napada kranjski deželni odbor kot edino oblast, ki podpira slovenstvo, sprejema doneske od — zapisnikarja

narodno-naprednega kluba slovenskih liberalnih deželnih poslancev! Šuklje se postavlja kot zagovornik Ljubljane proti deželni, pa s svojim neumnim pisanjem samo diskreditira Ljubljano. Kar je doslej napisal Šuklje, je juridično in tehnično popoln nesmisel. Pravice do vodne sile nima nihče. Na javnih vodah daje dovoljenje za vodne naprave vlada po prostem preudarku. Po zakonu mora vlada upoštevati večjo narodnogospodarsko važnost, ako so konkurenčni projekti. Ako sta deželna vlada in poljedelsko ministrstvo prisodili deželnemu projektu večjo narodnogospodarsko važnost, kot mestnemu, nista s tem vzeli mestu nobene pravice. Razsodili sta pač dve instanci na podlagi projektov. Če pameten človek kako pravdo izgubi, je tiho. Šuklje pa piše in zabavlja, ko je že stvar končana. Profesor c. kr. obrtne šole zmerja deželnega predsednika in zaničuje ministre, kakor bi bili vsi njegovi hlapci. Če župan ljubljanskega mesta in njegov deželnozbornski zapisnikar zabavljata čez Zenkerja in čez Trnko in vpijeta: Bog nas reši čeških ministrov, se radi tega vlada ne bo nagnila na stran ljubljanskega mesta. S takim ravnanjem se Ljubljana za bodoče še bolj diskreditira. Edino pametno je bilo to, kar so predlagali v občinskem svetu odborniki S. L. S., namreč, da se naj mestna občina obrne do deželnega odbora in naj izkuša doseči ugodne pogoje za mesto pri deželni elektrarni. Kajti da ne bo nihče drugi gradil v Ljubljani, kot deželni odbor, stoji po sklepu deželnega zbora in po ministrski razsodbi trdno kot skala. Mesto da bi bili sprejeli ta edini umestni predlog, so pa sklenili »prijatelji« Ljubljane pritožbo na upravno sodišče proti ministerielni razsodbi. C. kr. upravno sodišče bo to pritožbo a limine zavrnilo — to bi moral vsak količnik razsoden jurist naprej vedeti. In potem? S Šukljjetovimi članki bo Ljubljana pri deželnem odboru in pri vladi slabo naletela. Bog varuj Ljubljano takih »prijateljev«!

Ij **Naročilo ljubljanskim Nemcem in celjskim Slovincem.** Iz Celja prihajajo pritožbe, da na Slovence, ki na celjskem magistratu slovensko govorijo, celjski magistratni uradniki upijejo in ga nočejo razumeti. Vodstvo ljubljanskih Nemcev naj takoj sporoči v Celje, da je za ljubljanske Nemce na ljubljanskem magistratu tako ugoden položaj, da dobivajo celo samonemška vabila k občinskim sejam in da je vsak Nемец na ljubljanskem magistratu vljudno postrežen. Z ozirom na to naj vodstvo ljubljanskih Nemcev zahteva, da velja isto za celjske Slovence na celjskem magistratu, ker bi se sicer znalo zgoditi, da bi prišel v ljubljanski občinski svet predlog, naj slovenska večina v ljubljanskem občinskem svetu tudi nemško govoreče občinske svetnike več — ne razume, da se z ozirom na postopanje s Slovenci na celjskem in celovškem magistratu izvajajo na ljubljanskem magistratu skrajne konsekvence. Celjske Slovence pa prosimo, naj se na celjskem magistratu dosledno poslužujejo le slovenščine in naj nam vsak odpor od strani celjskega magistrata takoj javijo.

Ij **Umrli** je gospa Marijana Malenšek, rojena Lauter, soproga uradnika Kmetске posojilnice, stara 23 let. Pogreb je bil danes ob 6. uri zvečer. Blag ji spomin!

Ij **Jurjevanje na ljubljanskem Gradu** so včeraj, kakor običajno, priredile ljubljanske ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. V liberalnih listih so bila citirana-le nežna vabila: »Opozarjamo na kuriozitetę šentjakobsko-trnovske podružnice, na najnovejši Johancin čudež, ki ga doslej še nihče ni videl, ter na zmaja, ki ima v krempljih sočno devico-krasotico, a ga zabode sveti Juri z ostro sulico v razuzdano žrelo. Kamilica se bo videla v vsej nagoti in lepoti, ravno tako naj noben moški ne zamudi ogledati si ženske skrivnost, ki večinoma še ni znana.« Take reklame se mora posluževati napredno ženstvo, da zvabi napredništvo na svojo priredbo, ne da bi bilo koga kaj sram, dasi morata posojati za take gnijle dovtype svoje ime sveta Ciril in Metod. Slovensko obmejno narodno delo razumejo ti ljudje res zelo globoko. Na tem Jurjevanju je govoril tudi urednik »Glasu Juga«, Zalar. Kazal je občinstvu konjenika z lecta in ga predstavljal za svetega Jurija. Norčeval se je iz duhovniških propovedi in uganjal podobne take duhovitosti. Ta bo že rešil jugoslovanstvo! Sploh je zelo žalostno, da se v ozračju stare nemškutarske liberalne stranke, ki je velika samo v frivolnosti, vsak pokvari. Tako bo tudi naše jugoslovanske nacionaliste na takih Jurjevanjih najbrže prav kmalu minilo vse resnično narodno navdušenje. Njihovo jugoslovanstvo bo utonilo med Johanco in Kamilo.

Ij **Odlikovanje.** Častno svetinjo za 25-letno sodelovanje pri požarni brambi tobačne tovarne v Ljubljani je priznalo deželno predsedstvo g. Tomažu Lavrinu.

Ij **Vojaška vest.** Premeščen je stotnik Franc Globočnik od domobranskega polka št. 27 k domobranskemu polku št. 5. Nadporočnik Ivan Orehek je premeščen od domobranskega polka št. 23 k domobranskemu polku št. 27.

Ij **Tečaj za strojna popravila in avtogensko varenje**, ki ga priredi »Zavod za pospeševanje obrti« skupno s »C. kr. državno obrtno šolo«, se bo otvoril v ponedeljek, dne 27. t. m., ob 9. uri dopoldne na c. kr. državni obrtni šoli, kjer se bo vršil tudi nadaljnji pouk, ki bo trajal približno 14 dni.

„Slovenski Straži“

so darovali: Jan. Kuher, Zakamen, p. Večtrinj, 3 K; duhovščina na godovanju č. g. Jos. Kolariča, župnika v Šmartnu na Paki, 20 K; dr. Ivan Turšič, zdravnik, Maribor, 10 K; družina Kavhova, Galicija, Koroško, 4 K; Ivan Franke, vikar, Gor. Polje, v spomin 500 letnice ustoličenja, 10 K; Krajnc Janez, tovarniški delavec, Podlublje, Koroško, 1 K; g. Peter Berginc in Jos. Mertelj, Sv. Magdalena, Koroško, 1 K 50 vin.; Anton Maljavac, Sušak, 2 K; ribniški pododbor S. D. Z. in nekaj ožjih prijateljev umrlega g. Jan. Lesarja, mesto venca na njegov grob, 20 K; župansvo Begunje pri Lescah 10 K; Al. Potočnik, Javorje, p. Črna, 1 K; županstvo Jurjeviča, p. Ribnica, 10 K; Karol Hütner, župnik, Rožek, 2 K; And. Dolinar, Škofja Loka, 2 K; ob priliki gledališke igre slov. kršč. soc. izobraž. društva v Središču, Štajersko, zložili v veseli družbi igralci in igralke 5 K; županstvo v Dol. Logatcu, 10 K; po podružnici v Železni Kapli iz nabiralnikav št. Lenartu 3 K 40 vin.; podružnica Slov. Straže v Cerknem, v spomin 500 letnice ustoličenja, 23 K 37 vin.; g. A. Snoj med tovariši ob priliki poslovnega večera, prirejenega Fr. Škofu, v pokoj stopivšemu c. kr. delovodji tobačne tovarne, 4 K 50 vin. — Po č. g. Maksu Ašič, kaplanu, Ponikva, ob južni železnici, darovala vesela družba, 7 K 20 vin. — Josip Bekar, duh. v pokoju, Gorica, 2 kroni. — Vsled prošnje »Domoljuba« nabral g. Jan. Štrubelj, posestnik na Peči, p. Višnjagora, 3 K. — Jurij Gregorič, Malavas, 2 K 20 vin. — Po moški podružnici Slovenske Straže Sv. Peter na Medvedjem selu nabrano ob priliki blagoslovljenja nove hiše g. Sim. Debelak pri Sv. Petru na Medved. selu 8 kron. — Mladenška Zveza, Sv. Peter na Medved. selu, v spomin 500 letnice vstoličenja 5 K 50 vin. — Po ženski podružnici Slovenske Straže Sv. Peter na Medved. selu darovala dekliška zveza ob proslavi petletnice 5 K. — Dekliška zveza Sv. Peter na Medved. selu v spomin 500 letnice vstoličenja 3 K 50 vin. — Iv. Sekol, župnik, Vogrče, Koroško, 2 kroni.

Primorske vesti.

p **Borba slovenskega kmeta v tržaški okolici az narodne in gospodarske pravice.** V nedeljo dopoldne je bil v »Narodnem domu« občni zbor »Kmetijske družbe za tržaško okolico«, na katerem je odbor poročal o družbinem delovanju in poslovanju v minulemu letu. Zastopane so bile vse okoličanske vasi po svojih odposlancih. Slovenski oratar tržaške okolice je slovesno izpregovoril in odločno protestiral proti vsemu gospodarskemu izkoriščanju in zanemarjanju od strani italijanske večine mestnega sveta. Pa tudi za svoje najprimitivnejše jezikovne pravice je ta zbor slovenskih kmetov izpregovoril javno odločno in jasno svojo moško besedo. Po končanem dnevnem redu obč. zbora je kmet Vinko Martelan sprožil v prasanje zemljiške knjige za tržaško okolico, ik je v zelo škandaloznem stanju in še do danes ni popolnoma urejena, ker večina tržaškega mestnega sveta, oziroma deželnega zbora še danes ni sklenila zakona, ki bi ga mogla vlada predložiti cesarju v sankcijo. Slovenski okoličanski kmet je za to že potrošil toliko, da bi bila lahko že vsa zemljiška knjiga pozlačena, je rekel dr. Wilfan tekom debate. Znani so slučaji, ko je kmet moral tožiti 20—30 lastninskih prednikov na priznanje lastninske pravice. Za te škandalozne razmere v tržaški zemljiški knjigi pa je v veliki meri odgovoren tudi mestni magistrat, ki po svoji trmoglavi večini noče izdelati principom narodnopolitične pravicam odgovarjajočega zemljejknjižnega zakona. Občni zbor je z ogorčenjem protestiral proti tem razmeram ter pozval vlado, naj pritisne na mesnti magistrat, oziroma deželni odbor, da čimprej izgotovi zakon, s katerim se urede zemljiške knjige in odstranijo ti škandali. Občni zbor je dalje protestiral proti najnovejšemu jezikovnemu škandalu v zemljejknjižnem uradu tržaškega okrajnega sodišča, pri katerem so nameščeni uradniki, ki sploh ne znajo slovenskega jezika in torej ne morejo ustreči željam okoličanskega kmeta, če pride po kako informacijo iz zemljiške knjige. Ti uradniki tudi slovenskega kmeta naravnost prezirajo. Za vse te jezikovne razmere pa je odgovoren v prvi vrsti predstojnik okrajnega sodišča.

p **Prepovedan socialistični shod.** Socialisti v Trstu so nameravali včeraj prirediti velikanski protestni shod proti vlada-

joči brezposelnosti. Nameravali so dopolniti imeti več shodov in nato splošno manifestacijo mase na Velikem trgu pred namestništvom. Mestni magistrat ni hotel socialistom dati na razpolago šolske telovadnice v ulici Gioto in na Istrski cesti. Ker pa je tržaška policija prepovedala razdeljevanje in nalepljenje lepakov in ker ni dalje dovolila nameravane manifestacije pred namestništvom, je pripravljali socialistični odbor odpovedal zborovanje na vseh določenih krajih, kakor tudi manifestacijo.

p Odmev občinske krize v Pulju. Te dni je izdal bivši puljski župan dr. Varetton obširno brošuro o političnih momentih in motivih, ki so dali povod za razpust občinskega zastopa v Pulju. Brošura ima namen rehabilitirati v razsulu se nahajajočo italijansko-liberalno stranko, zlasti še z ozirom na bližajočo se volitve za istrski deželni zbor. Razpust občinskega sveta pripisuje dr. Varettonu admiralu Ripperju, ki je v obsežnih spomenicah opozarjal merodajne politične oblasti in centralno vlado na razmere v Pulju, ki bi utegnile v kritičnem času postati usodnega pomena za puljsko trdnjavo. Admiral Ripper je predvsem zahteval militarizacijo nekaterih občinskih naprav, zlasti vodovoda in mestne plinarne. Ripper je tudi zahteval odstranitev Varettonovo in je zato podvzel vse korake v dosegu vojegega namena. Dr. Varetton pripoveduje v svojem obrambnem delcu, da se je to Ripperju posrečilo šele tedaj, ko je prišla nadvojvodinja Marija Jožefa v Pulj, katero je pridobil za svoje načrte. V neki spomenici je admiral opisal župana takole: »Der Bürgermeister, hochfahrend, ambitios, unverlässlich in politischer Hinsicht, beteiligt sich auch nicht an patriotischen Festlichkeiten.« — Brošura je v istrskih političnih krogih vzbudila precejšnje zanimanje, a pravega namena ni dosegla.

p Volilno gibanje v Istri. Italijanska socialno-demokratska stranka je imela te dni v Rovinju svoj letni strankarski kongres, na katerem je razpravljala tudi o bližnjih volitvah v istrski deželni zbor. Z ozirom na znatne difference v istrskih socialističnih vrstah je bilo zborovanje precej burno in živahno. Sprejeta je bila kandidatska lista za italijanske volilne okraje, in sicer kandidirajo socialisti v splošni kuriji za prvi volilni okraj (Koper—Izola—Milje—Piran) dr. Karola Nobila, za drugi volilni okraj (Buje—Umag—Novi grad—Rovinj) in za tretji volilni okraj (Pulj) pa Ivana Lirussija. Imenom jugoslovanske socialne demokracije sta na tem kongresu izjavila delegata Hoffmann in Habjančič, da bodo jugoslovanski socialisti pri bodočih volitvah povsod podpirali svoje italijanske sodruge. S kandidaturami v slovenskih in hrvaških volilnih okrajih se ta kongres ni bavil, doznajemo pa, da nameravajo socialisti topot nastopiti oficijelno s svojimi kandidati tudi v vseh slovensko-hrvaških volilnih okrajih.

p Smrtna kosa. V Slivji je umrla 70 let stara občesposlovana gospa Uršula Bubnič, soproga g. Ivana Bubnič, posestnika in trgovca. Pokojnika je bila vzor pridne in skrbne gospodinje in dobre matere.

p Podražen kruh v Trstu. Tržaški peki so z sobotnim dnem zvišali ceno kruha, in sicer pri kilogramu 4 vinarje.

p Bivši rumunski ministrski predsednik v Gorici. Bivši rumunski ministrski predsednik Majorescu biva od 23. t. m. s svojo družino v Gorici.

p Umrl je v Gorici bivši trgovec Josip Rovnan, star 47 let.

Štaterske novice.

š Zmaga. V Žetalah pri Rogatcu je naša Slovenska kmečka zveza po hudem boju pri občinskih volitvah zmagala z desetimi svojimi kandidati, od nasprotnikov sta prodrli samo dva. Liberalci in nemškutarji so se združili proti našim zavednim kmečkim možem, a nič jim ni pomagala ta bratovska zveza. Čestitamo junaškim borilcem!

š Naša zborovanja in prireditve. Poslanec dr. Korošec je včeraj zboroval v Braslovčah, dr. Jankovič in dr. Benkovič v Dobovi, Pušenjak na Ponikvi, Zebot v Leitersbergu, Zajc pri Sv. Antonu v Slov. goricah. — Večje prireditve so bile: predstava Orla v Mariboru, občni zbor bralnega društva v Jarenini, govoril č. g. Vračko; v Središču ustanovitev podružnice Slovenske Straže, predstava iger pri Sv. Križu na Murskem polju po Dekliški zvezi, veselica Mladinskih zvez v Ribnici na Pohorju, igra »Visoko« izobraževalnega društva v Celju.

š Uboğa Marburgerca! Nemški advokat Krenn je nafari bal urednika Jahna, da

Kmečka zveza vsled neke pravde Pišek—Lobnik Pišeka pri prihodnjih volitvah ne bo več kandidirala. Jahn je na to farbarijo naselil in je napisal dolgo otrobovezarjio. Ko bodo nemškutarški advokati in drugi trmoglavci zagrizenci določali slovenskim kmetom kandidate, potem bodo Jahnove čenčarije imele tek.

š Imenovanje. Na mesto t stol. dekana dr. Ivana Mlakarja je imenovan preč. g. kanonik Jakob Kavčič za kn.-šk. komisarja pri č. šolskih sestrah III. reda sv. Frančiška z materno hišo v Mariboru. Novi komisar je bil kot bivši poslanec veronauka na slovenski gimnaziji v Mariboru celo vrsto let, obenem profesor veronauka na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru in kot tak tudi ekshortator v samostanski cerkvi. Svojo novo službo je nastopil dne 26. t. m., v nedeljo Dobrega Pastirja, z mesečnim premišljevanjem za šolske sestre povodom mesečne duhovne prenovitve.

š Celje. Ravnatelj na deželni meščanski šoli v Celju, g. Anton Paul, stopi s tem šolskim letom v pokoj. Odkar stoji ta deželna šola v ospredju spodještajerske politike, zasledujemo natanko vse pojave na tej šoli. Celjska občina jo namreč hoče namreč pomestiti, da ima učitelje in učence popolnoma v oblasti. Pri imenovanju novega ravnatelja bo treba paziti jako pozorno, da nam deželni odbor ne vtihotapi kakega nemškega šovinista za ravnatelja, ki bi delal na šoli samo celjsko-nemško politiko, to je protežiral mestne otroke, zavračal pri sprejemu Slovence, gojil v šoli nemškonacionalen duh. Šolo obiskujejo v večini Slovenci. In ker je edina spodještajerska meščanska šola, bi bilo pravično, da dobi mesto ravnatelja Slovenec. Zdaj pa ni na šoli niti enega slovenskega učitelja ne tu v Celju in ne v Radgoni, kjer je za Slovence enaka šola! Pred petimi leti je umrl zadnji štajerski meščanski učitelj Novak. Opozorjamo štajersko slovensko delegacijo na te krivice, ki nam jih dela deželni odbor.

š Maribor. V mestu je še vedno tuhtam kak nov slučaj škrlatice. Šola ni zaprta nobena.

š Sodna imenovanja. Prestavljeni so bili: nadoficial Franc Marinko iz Konjic v Laško, ofical Alojzij Stanek iz Celja v Maribor, kanclist Jak. Peteršinek iz Kozjega v Konjice. Orožniški stražmojster Ivan Ratej je bil imenovan za kanclista v Kozjem.

š Učiteljska vest. Provizorični učitelj v Studencih Ivan Živko je imenovan za definitivnega učitelja. Provizorična učiteljica v Novi Štiti Cirila Deleja je imenovana za definitivno učiteljico.

š Dve mladi dekletki izginili. Iz Maribora poročajo, da pogrešajo od 22. t. mes. 15letno Ido Kos, hčerko Marije Winscheg, in 17letno Marijo Leskošek, hčer črevljarija v Studencih pri Mariboru. Domnevajo, da ste izvršili skupaj samoumori v Dravi.

š Kolodvor razširiti namerava južna železnica v Hočah pri Mariboru, ker sedanji kolodvor ne odgovarja več potrebam.

š Iz poštno službe. V Petrovčah pri Celju je stopila v pokoj c. kr. poštarica g. Antonija Pagliaruzzi. Na njeno mesto je prišel g. Lichtenegger, dozdaj c. kr. poštar v Braslovčah v Savinjski dolini.

š Umor. Iz Ptujja se nam poroča: V petek, 24. t. m., so pri Ptujju našli na pesku pri Dravi mrtvo truplo neke 18- do 20letne deklice. Umorjenka ima na glavi majhno, a smrtno rano, katera ji je bila prizadana najbrže z nožem ali s kakšno drugo ostrino. Truplo je ležalo tam kakih 24 ur in se umor, katerega sumijo, da se je izvršil iz pohotnosti, moral izvršiti najbrže dan popreje. Identitete umorjenke še niso dognali, tudi za storilcem manjka vsaka sled. Deževno vreme je preprečilo zasledovanje s policijskim psom, vendar pa so oblasti storile vse, da izsledijo morilca. Truplo umorjenke so spravili v mrtvašnico.

š Žalosten slučaj se je te dni dogodil v ptujski hiralnici. Neki hiralet po imenu Kokol je v svoji celici nalašč zažgal posteljo. V dimu, ki je nastal od goreče postelje, se je zadušil. Našli so ga mrtvega na tleh. To je že drugi enak slučaj, ki se je dogodil v tej hiralnici. Bilo bi pač umestno, da bi se bolniki strogo preiskavali in nadzorovali, da bi se v prihodnje več ne dogajali enaki slučajji.

š Žalosten konec skopulje. V Spodnjih Žerincih pri St. Lenartu v Slovenskih goricah so te dni našli v njenem stanovanju mrtvo neko Marijo Belna. Žensko, ki je bila znana kot velika skopulja, so pogrešali že več mesecev in je torej ležala več mesecev mrtva v zaprtem stanovanju. Truplo je bilo kakor mumija. Mogoče je tudi, da se je izvršil zločin, ker je pri ženski bilo pričakovati denarja.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. aprila 1914.

Pšenica za april 1914.	13 31
Pšenica za maj 1914	13 27
Pšenica za oktober 1914	11 99
Rž za oktober	9 51
Oves za oktober	8 18
Koruza za maj 1914	7 21
Koruza za julij 1914	7 35

Zlata jama za izurjene peke. — V mestu s 35.000 prebivalci se takoj odda ona najstarejših in prvih

pekarij

zavoljo družinskih razmer. — Vpraša se pod šifro »zlata jama«, Ljubljana. Poštno ležeče. 1396

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalujem vse žalitve, ki sem jih govoril o ALOJZIJU KUNSTELJ.

1435

Janez Jakopič.

Neka gospa-vdova išče

1431

stanovanje

z 2 sobama in drugimi pritliklinami v I. nadstroju blizu električne železnice za avgustov termin.

Naročajte „Slovenca“!

Takoj se odda velika, solnčna in zračna

soba

2 gospodoma eventualno tudi gospodičnam s hrano ali brez hrane. Več se izve pri g. Murmayr, Poljanska cesta 6/L, levo. 1437

Vabilo

redni občni zbor

kranjske deželne vinarske zadruga

registr. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

ki se bo vršil

dne 12. maja 1914 ob 10. uri dopoldne v deželnem dvorcu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za 1. 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Poročilo o izvršeni reviziji.
9. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
10. Slučajnosti. 1438

Prostovoljna javna dražba!

se bode vršila v četrtek, petek in soboto dne 30. aprila, 1. in 2. maja t. l. v Spodnji šiški št. 89, v steklenem salonu »Prve kamnite mize pri Vodniku« od pol 9. ure zjutraj naprej. Prodajala se bode

starina

kakor: porcelan, ure, slike, okviri, knjige, različni rogovi, orožje, pohištvo ter okoli 50 komadov starih majolik itd. in sicer proti takojšnjemu plačilu in odstranitvi kupljenih predmetov. 1379

Štev. 643/pr.

1424

Razpis.

Služba mlekarja.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je izpraznjeno mesto mlekarja z letno plačo 900 kron in prostim stanovanjem s potrebno kurjavo in svečavo. Mlekar mora biti izvežban v molži, v strežbi živine in v mlekarških delih in mora v teh delih učence navajati.

Ako je mlekar oženjen, dobi tudi žena primerno delo in zaslužek.

Službo je nastopiti s 15. julijem t. l.

S krstnim in domovinskim listom, z zdravniškim in pravnostnim spričevalom ter z dokazili o praktičnem izvežbanju in o dosedanjem službovanju opremljene prošnje je vložiti do

31. maja 1914 pri ravnateljstvu kranjske kmetijske šole na Grmu.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 25. aprila 1914.

Razpis.

Za gradnjo hiš za uslužbence deželne elektrarne pod Završnico

proračunjena dela in dobave ter tesarska, mizarska in krovna dela za neko žago v Mostah se bodo oddale potom javne ponudne obravnave.

Pismene, na vsa dela in dobave iste kategorije ali na vsa dela sploh nanašajoče se ponudbe sprejema podpisani deželni odbor do 9. maja t. l. ob 11. uri dopoldne.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje del in dobav pri gradnji hiš za uslužbence deželne elektrarne pod Završnico«, oziroma »pri gradnji žage v Mostah«.

Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik gradbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 50% ponudbenega zneska v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudnega zneska, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudno razpravo.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (soba št. 8) ob navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobe proti povrnitvi tozadevnih stroškov.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 25. aprila 1914.

Sanatorij

Kopališče

s vsemi fizik. diet. lečili, posebno za živčne, srčne, želodčne, ženske bolezni in bolezni prebavnih organov.

Specijalitete: Toplice z ogljikovo kislino (30%). — Zdravljenje po Labmannu.

— Ogromne zračne kopeli. — Zdravljenje proti debelosti ozir. subosti. — Zračne celice. — Zdravljenje z neprestano zaposlenostjo. —

Zdravnik vodja:

Dr. Viktor Hecht.

TOPOLŠICA

„BISER JUŽNE ŠTAJERSKE“.

Nove šmarnice za leto 1914. ne bodo izšle. Radi tiskarske stavke, ki je izredno dolgo trajala, ni bilo mogoče pravočasno prirediti novih šmarnic. Na razpolago so pa še lansko leto izšle

»Dr. Jeršetove šmarnice, Mati čudovita«. Cena 2 K za vezan izvod, zlata obreza 3 K. — V te šmarnice je povil dr. Jerše najlepše cvetove, kar jih je našel po vrteh Marijinih častilcev. Z govorniško silo, živahno, pestro in brez pretiravanja nam kaže dr. Jerše Mater čudovito, njene prelepe prednosti in čednosti. Že naslovi šmarnic so kakor lepi cvetovi v vencu Marijinem: Lilijska libanonska, Mati dobrega sveta, Mati lepe ljubezni, Mati veselja, Žena obdana s solncem, Dolorosa itd. Največja prednost teh šmarnic pa je, da so govori o Mariji povzeti iz dogme. Najlepše, kar vemo o Materi božji, je povedano v dogmi in te šmarnice takorekoč poganjajo iz Marijine dogme, kakor poganjajo bele majniške šmarnice iz plodne zemlje. Šmarnice imajo izredno priročno obliko ter so jim pridejane tudi lepe mašne in druge molitve.

Dalje so na razpolago tudi še »Šmarnice arškega župnika«. Razlaga lavretanskih litanij z življenjepsom bl. župnika J. Vianaja. Cena za vezan izvod 2 K. V šmarnicah so zbrane v krasen venec vse prošnje lavretanskih litanij in v izgledih opisano sveto življenje gorečega Marijinega častilca arškega župnika.

V zalogi so tudi še: »Godec, šmarnice, Devica verna«. Cena 2 K za vezan izvod. — »P. Ladislav, šmarnice, Marijine čednosti in dobrote«. Cena 2 K za vezan izvod. — »Volc, šmarnice, Marija v predpodobah in podobah«. Cena 2 K za vezan izvod. — »Kerčon, šmarnice, Marija podoba pravice«. Cena 2 K za vezan izvod. — »Salve Regina«, šmarnice romarja Jeruzalemskega. Cena 2 K za vezan izvod. Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Absolventi trgovske šole išče službo

praktikanta.

Zmožen je slovenščine in nemščine, slovenske in nemške stenografije ter stenografije. Nastop takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1373.

Zanesljiv konjski

hlapec

Išče stalne službe kot kočijaž. Več se izve v trafiki Pred škofijo št. 12. 1407

Išče se oseba, katera bi imela veselje prevzeti deset na novo opremljenih sob s perilom, za letno sezono na

BLEDU

proti inventarju, na svoj račun. Zahteva se primerna kavci a. Prednost imajo v starosti od 30 do 50 let. Kje, pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod št. 1422. (Znamka za odgovor.)

Za takojšnji ali poznejši nastop sprejem pridno

prodajalko

izurjeno v manufakturni stroki. Tvrška R. Thaler, škofjaloka. 1421

Odda se v najem

radi smrti, pod ugodnimi pogoji, dobro vpeljana

60 let obstoječa trgovina

s špecerijo, manufakturno in železnino, dobro sortirana, z mnogimi stalinimi odjemalci, v večjem mestu na deželi. Na razpolago skladišče in klet.

Ponudbe do 10. maja t. l. na tvrško Fr. Xav. Aumanna sina v arškem. 1414 3

Dne 4. maja t. l. dop. od 9. ure naprej prodaja se na istem mestu na prostovoljni javni dražbi dva para konj, več voz, konjskih oprav itd.

Moj suak
Adolf Leeb,
uradnik vzajemne zavarovalnice v Ljubljani

se tem potem resno ocominja, naj neha žaljivo govoriti o moji osebi, ker bi bil sicer svoji duhovski časti dožan, ga sodniško zasledovati.

Iran Indof,
župnik Javorski.

Na Javorji pri Litiji, 22. aprila 1914

Stanovanje

se odda takoj v najem v prijaznem trgu na Dolenjskem tik ob železnici. Obsega 4 sobe, kuhinjo, klet in obširen vrt, na mirnem in zračnem kraju. Pripravno za letovišanje. Naslov pove upravištvo »Slovenca« pod št. 1368. (Znamka za odgovor.)

Vabilo

na

pomladanski gostilničarski izlet na Brionske otoke
ki se vrši 5. in 6. majnika t. l.

Odhod iz Ljubljane 5. majnika z brzovlakom ob 6. uri 3 min. V Divači zajtrk. Prihod v Pulj ob 1. uri 42 min. Popoldne ogled arzenala in drugih znamenitosti v Pulju. Prenočuje se v Pulju. 6. majnika zjutraj s parobrodom (3/4 ure vožnje po morju) na Brioni. Odhod z Brionskih otokov je vsakomur poljuben, ali zvečer z brzovlakom iz Pulja ob 6. uri 36 min. ali pa zjutraj s parnikom v Trst, kamor pride parnik ob 10. uri 50 min. Pri lepem vremenu je vožnja po morju priporočljiva.

Stroški so zelo majhni. Vožnja iz Ljubljane z brzovlakom in parnikom do Brioni in nazaj v Ljubljano stane 18 kron. Ostali stroški pa so tudi zelo neznatni. Kdor se namerava tega izleta udeležiti, naj to naznani do 2. majnika podpisanemu.

Izleta se lahko udeleži vsakdo, torej tudi negostilničarji in dame. Žal ne bo nikomur.

K številni udeležbi vabi

1406

A. Milavec, Logatec.

Baška (otok Krk, Istra)
morsko kopališče

Velika peščena obal. — Morsko dno plitvo in čisto. — Čisto morje. — Moderno urejeni hoteli, sobe v privatnih hišah.

Dnevna zveza z Reko.

Prospekti zastoj.

834 (10)

Uprava kopališča.

Št. 25045/13.

Razglas.

1419

V smislu sklepa seje občinskega sveta z dne 4. oktobra 1813 prepoveduje podpisani mestni magistrat na podlagi § 60 gozdnega zakona:

1. Postajanje in hojo po mestnih gozdih, razen po narejenih potih.
2. Nabiranje suhljadi, kostanja, jagod in gob, kakor tudi smole.
3. Zasekavanje ali zarezovanje drevja, lupljenje lubada in plezanje na drevje.
4. Kopanje, sekanje, ruvanje in vsakršno drugo poškodovanje mladega drevja, grmovja ter sploh tudi drugih gozdnih naprav.
5. Neupravičeno nabiranje stelje, prisvajanje zemlje, kamenja in peska ter košnjo ali žetev trave in zelišč.

Prestopki zapadejo zakoniti kazni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 23. aprila 1914.

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI, Hronov

so izdelane iz najfinjše Amerike-preje ter so v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobe ter so znatno cenejše kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni sirjavi in debelosti za vsakovrstno životno ali posteljno perilo v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA, Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralno preizkušnjo.

Župnik
Friderik Repolusk
v St. Vidu pri Mislinjah (Štajersko) je bil edino in samo po uporabi tinkture za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, rešen želodčne bolezni, vsled katere je trpel že celih 19 let. — Steklenica 20 vin.
Naročila sprejema lekarna
G. PICCOLI, Ljubljana.
677

Lep portal
za prodajalno

z vhodom in izloženim oknom se zaradi prezidave ceno prodaja. Tržaška cesta 43. 1382

Dobro upeljana

mizarska obrt

s posestvom in vso opravo se radi družinskih razmer zelo ugodno takoj prodaja. dela je za leto dni naprej, tako da je izključena vsaka izguba. Denarja je treba le 5 - 6000 kron. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1380. (Znamka)

zdravniško priporočeno **kritvorenje**
vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-80. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

Sukno, volneno blago, vse vrste perilno blago, šifoni, preproge, odeje, zastori in izvrstno gotovo moško perilo se dobi po najnižjih cenah ::
v manufakturni modni trgovini

Oglejte si zalogo,
zahtevajte vzorce

I. KOSTEVČ Ljubljana
So. Petra cesta 4